საქართველოს სოციალ-დემოკრატიული მუშათა პარტია

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

პარასკევი, 3 ოქტომბერი, 1919 წ.

ერთობა

ფასი 2 მანეთი

გაზეთი ღირს 1 თვით 50 მანეთი, ცალკე ნომერი ყველგან 2 მანეთი, განცხადების ფასი, როგორც პირველ გვერდზე, ისე მეოთხეზე, პეტიტის სტრიქონი [illegible] მანეთი. სამგლოვიარო განცხადება ჩვეულებრივი ზომისა 60 მანეთი. ნისია განცხადებები არ დაიბეჭდება. რედაქც. და კანტორის ადრესი: რუსთაველის პრ. № 24.

ტელეფონი 16—62.

№ 224 ორგანო საქართველოს სოციალ-დემოკრატიულ მუშათა ორგანიზაციებისა № 224

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გულდათუთქული ანტონი ზურაბის ძე კიკიანი შვილებითურთ ღრმა მწუხარებით აუწყებს ნათესავთ და ნაცნობთ ძვირფასი მეუღლის

მაიანე სტ. კაჭარავას ასულის კიკიანისას

უდროვო გარდაცვალებას გამოსვენება საკუთარ სახლიდან, ქ. სენაკი, პარასკევს 3 ოქტომბერს, დღის 2 საათზე. დასაფლავება ს. ნოსირის წმ. გიორგის ეკლესიაში იმავ დღეს საღამოთი. (2586—1—1)

გულმოკლულნი და გამწარებული ელიზო და პავლე, დარიკო, ევსევი და დათიკო კორტეები ვაუწყებთ ნათესავთა და ნაცნობთ, რომ პარასკევს 13 ენკენისთვეს ტრაღიკულად გარდაიცვალა პირველი ორის შვილი და დანარჩენების კი საყვარელი ძმა

ლევანი (ლევიკო)

მეექვსე კლასის მოწაფე. 2585—1—1)

გულდამწვარი მამა მღ. ივანე მიხეილის ძე, დედა პელაგია მიხეილის ასული და ძმა დათიკო ონოფრიშვილები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ შაბათს ღვინობისთვის 4 გადახდილი იქნება წლის წირვა და პანაშვიდი სოფ. კავთისხევში წმ. გიორგის ეკლესიაში ტრაღიკულად მოკლული პორუჩიკ

მიხეილ ივანეს ძე ონოფრიშვილის

სულის მოსახსენებლად. (2589—1—1)

ღრმად დამწუხრებულნი მშობლები ვასილი ბაგდონის ძე, ნინა პეტრეს ასული, ძმები: ალექსანდრე, შალვა და ანდრია მალაშხიები აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ, რომ დღეს 12 საათზე მოხდება დასაფლავება დიდუბის ეკლესიის გალავანში ძვირფასი

გრიგოლ ვასილის ძე მალაშხია

გამოსვენება მოხდება სამხედრო ჰოსპიტალიდან. (2596—1—1)

საქართველოს რესპუბლიკის სამხედრო მფრინავთა რაზმის უფროსი, ოფიცრები და სალდათები ღრმა მწუხარებით აუწყებენ ტრაღიკულად გარდაცვალებას სამხედრო მფრინავის კაპიტან

გრიგოლ ვასილის ძე მალაშხია

დასაფლავება მოხდება დღეს 12 საათზე, დიდუბის ეკლესიის გალავანში. (2597—1—1)

დაიბეჭდა და გამოვიდა გასასყიდათ

ვ. რუხაძის ლექსები

„ცხოვრების ყვავილები“

წიგნი მესამე—გამოცემა კანტორა „განათლებისა“. ფასი 25 მანეთი. გასაყიდათ დაურიგდა „განათლების აგენტებს.“ (6—3)

ჩვენ და სენატი

სენატი სასამართლო დაწესებულებათა გვირგვინია, მისი თავის და ცგმაა; სენატი უმაღლესი სასამართლოა და თან გამგეთითქმის მთელი სამოსამართლო უწყების. იგია საფუძველი კანონის განმარტების და მაშასადამე ტონის მიმცემი სასამართლოს მიმართულებისათვის. თუ იგი გაიგებს ხალხის გულის ნადებს და მიაგნებს ცხოვრების წიაღში ჩამარხულ იდეას სამართლიანობისას, რომელიც შედეგია ამ ცხოვრების დუღილის, მის შიგნით გამართულ ბრძოლა. ჰიდილის მრავალწლოვანი ისტორიისა, მაშინ სასამართლოც საერთო თანაგრძნობას მოიპოვებს, თუ ვერ აუღებს ამას ალღოს,—მაშინ ხალხი სხვა გზით წავა, სასამართლო სხვა გზით. მეორე პირველის ბორკილებათ იქცევა, პირველი მეორის მტრათ. და ხალხი ბანზე დაუწყებს ცქერას სასამართლოს, როგორც რუსეთის სასამართლოს უცქეროდა.

ამიტომ სენატის დებულებას და სენატორთა არჩევნებს უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი ცხოვრებისთვის. ამიტომ გასაკვირველი არაა, თუ ჩვენი პარტია, რომელსაც ხელთ აქვს დღეს საჭე რესპუბლიკისა, ამ საკითხს დიდის დაკვირვებით ეპყრობა, ათჯერ ზომავს, რომ ბოლოს სისწორით და მიზანშეწონილათ გადაჭრას იგი.

რა გვინდა ჩვენ სენატისაგან? დებულება მისი უკვე შემუშავებულია. იგი აღიარებს, რომ სენატი არჩეულ უნდა იყოს განსაზღვრული ვადით პარლამენტისაგან (დღეს დამფ. კრებისაგან), რომ იგი არჩევს საკასაციო წესით სისხლის და სამოქალაქო საქმეებს, არჩევს ადმინისტრაციის და მთავრობის ორგანოთა მოქმედების და დადგენილებების კანონიერებას. ერთი სიტყვით, იგი დარაჯია, როგორც სამოქალაქო, ისე სისხლის სამართლის, ისე ადმინისტრატიული კანონების და მოქმედების. იგია დამცველი, ასევსთქვათ, კანონიერების. იდეა სწორია და მართალი. ამას წინააღმდეგ თვით უკიდურესი ნაციონალისტებიც კი ვერას იტყვიან. მაგრამ არის მეორე მდგომარეობა, რომელსაც უნდა ანგარიში გავუწიოთ.

დღეს ჩვენ არ გვაქვს ახალი კანონები, შეფარდებული ახალ ცხოვრებასთან. თანასწორობის, უწოდებრივობის, დემოკრატიზმის პრინციპები ჯერ არსად არ არის გატარებული კანონებში, გარდა იმ დეკრეტების და კანონებისა, რომელიც ორი წლის განმავლობაში გამოსცა ჩვენმა საკანონმდებლო ორგანოებმა.

ცხოვრება კი მოითხოვდა რაიმე ნორმების არსებობას. ჩვენ ამ შემთხვევაში ან ბალშევიკებივით უნდა ყველა ძველი კანონები ერთბაშათ უარგვეყო და სასამართლო მარტო ორიოდე დეკრეტების ამარა მიგვეტოვებინა ცხოვრების რთული მოვლენების განსასჯელათ, ან უდიდესი ნაწილი ძველი რუსეთის კანონების დროებით ძალაში დაგვეტოვებინა და ამით სამართლისათვის რაიმე კალაპოტი მიგვეცა.

ეროვნულმა საბჭომ 1918 წლის 26 მაისს, დამოუკიდებლობის აქტთან ერთათ მიიღო დადგენილება, რომლის ძალით ეს მეორე გზა იქნა დაკანონებული.

მაგრამ ეს არ ნიშნავს, რომ ჩვენ კმაყოფილი ვართ ამ კანონების, რომ ჩვენ იგინი მოგვწონს, ან რომ ჩვენს ხალხს იგინი აკმაყოფილებდეს. პირიქით. აუარებელი საჩივრები, უკმაყოფილების გამომხატველნი ძველი წესებით, აუარებელი თხოვნები ამა თუ იმ დარგის გადასინჯვისა, გადაკეთებისა და გაუქმებისა, ყოველ დღე რომ მოსდით დეპუტატებს, თუ დამფუძნებელ კრების კომისიებს, მოწმობს იმას, რომ ძველი კანონები ხალხისთვის ხშირათ სრულიად მიუღებელია, რომ მათი განხორციელების ნიადაგზე იბადება დიდი არევ დარევა ახალ ცხოვრებაში; დიდი უკანონობა ხალხის შეგნებაში.

მაშასადამე ხალხი და ეს კანონები ზევრში დაშორდენ ერთმანეთს. და ვინ ვისკენ უნდა მიიწიოს? ჩვენს ნაციონალისტებს ჰგონიათ, რომ ხალხმა უნდა დაუთმოს ამ ძველ კანონებს, ჩვენ კი გვგონია, რომ ძველმა კანონებმა უნდა დაუთმოს ხალხის სამართლიანობის გრძნობას და შეგნებას. და სენატი ამ სამართლიანობის გამტარებელი უნდა იყოს ცხოვრებაში, რამდენადაც კი ამის შეძლება ექნება. მართალია ძველი კანონები მასაც სახელმძღვანელოდ რჩება დღეს-დღეობით მაინც, მაგრამ მას აქვს უფლება და მოვალეობა ამ კანონების განმტკიცების. ამ განმტკიცების დროს სენატს არ შეუძლია არ დაეყრდნოს ნაცვლად ძველისა იმ ძირითად პრინციპებს, რომელნიც ჩვენ ზევით მოვიხსენიეთ და რომელნიც ჩვენს ახალ კანონმდებლობაში არის გატარებული.

იდეა თანასწორობის, საზოგადო ინტერესის კერძოზე მაღლა დაყენებისა, უწოდებრივობის, ადამიანისთვის უფლების თანახმათ მოვალეობის დაკისრების, ეკლესიის ჩამოშორების, სარწმუნოების თავისუფლების და სხვ.

ყველა ამ პრინციპებს მრავალი დებულებანი ეწინააღმდეგებიან ძველ კანონმდებლობაში. ცხადია, მათი ასეთი წინააღმდეგი ელემენტები უნდა გაუქმებულათ ჩაითვალონ ფაქტიურათ, თუნდაც იგი იურიდიულათ, პირდაპირ დადგენილებით არ იყოს გაუქმებული.

მაშასადამე უნდა შეიქნეს სრულიად ახალი ინტერპრეტაცია კანონების ძველი ტექსტის, ხოლო, სადაც ამ საშვალებით წინააღმდეგობის დაძლევა შეუძლებელი იქნება, უნდა პროკურორის ნაწილმა და თვით სენატმაც გამოიჩინოს გამბედაობა და თაოსნობა ასეთ კანონების გასაუქმებლად პარლამენტის წინაშე შუამდგომლობის აღძვრისა.

დღეს, აღმშენებლობის გარდამავალ ხანაში, ისეთი განაწილება საკანონმდებლო ინიციატივის რეფორმატორობის და სხვა, როგორც იყო ძველათ, მიუღებელია. ახალი სენატი უნდა იყოს არა მარტო არსებულ კანონის ასოობით მღეჭველი, არა მათი ძველი კანონმდებელის აზრის გამომძიებელი და განმმარტებელი, არამედ თუ გნებავთ შემომქმედი უფლებისა, ახალი უფლების, ახალი პრაქტიკის, შემომღები,—რასაკვირველია, რამდენათაც ეს ჩვენს დღევანდელ იურიდიულ პირობებში შესაძლებელია.

სენატი ვერ იქნება ოლიმპიური სიდინჯით დამცველი განყენებული სამართლიანობისა, კანონის განყენებულ იდეისა, იგი უნდა შეიქნეს ცხოველმყოფელ ძალათ, რომელიც თანამედროვე პირობების და შესაძლებლობის ფარგლებში გაუკაფავს გზას ახალ გაგებას კანონისას, ახალ, მძიმე და რთულ რეფორმატორულ მუშაობაში შეიტანს თავის მხრივ იმ წვლილს, რომლის შეტანაც მას შეუძლია.

რომ არავის ეგონოს, თითქო მე მთელ საკანონმდებლო რეფორმატორობას სენატს ვაკისრებ, აქვე უნდა აღვნიშნო, რომ მთავარი სიმძიმე კანონში რეფორმატორული გადაქმნისა, ჩემის აზრით, აუცილებლათ უნდა სამინისტროს და საკანონმდებლო ორგანოებს დაეკისროს, მაგრამ ეს რთული აპარატი, ეჭვი არაა, ასე ადრე და სწრაფათ ვერ შეასრულებს თავის მისიას. კანონმდებლობის ყველა ტომების მარტო გადასინჯვისათვის საჭიროა ათეული წლები, და მანამდე კი ცხოვრება არ ითმენს. ამიტომ სენატს დიდი სამუშაო ურჩება. მას ყოველ კონკრეტიულ შემთხვევაში მოუხდება წინააღმდეგობათა ქსელიდან გამოსავალის ძებნა და ამ ძებნაში უნდა იხელმძღვანელოს არა ძველი კანონების ძველი აზრით, არამედ ახალი დემოკრატიული პრინციპების პრიორიტეტით.

მხოლოდ ასეთი სენატი იქნება ნამდვილი მოსამსახურე ხალხის და განმამტკიცებელი რევოლიუციის მონაპოვარი თავისუფლების. მხოლოდ ასეთი სენატი შეეფერება ჩვენ დემოკრატიულ რესპუბლიკის დღევანდელ პირობებს.

ამიტომ ჩვენი ლოზუნგია—დემოკრატიული სენატი! და იგი უნდა ისეთი ელემენტებისაგან შესდგეს, რომელთაც ამ დემოკრატიზმის განხორციელება შეუძლიანთ. აი ასეთი სენატის შექმნისაკენ მოუწოდებთ ჩვენ დამფუძნებელ კრებას.

ბათუმის შავრაზმელები

ბათუმის შავრაზმელები გაცხარებულ მუშაობაში არიან. ჩვენი არსებობა მოსვენებას არ აძლევს და თავის ბილწი ხმალით მის განგმირვას ლამობენ. მათთვის ცოტაა ის სისხლია რომელსაც ასე დაუზოგველათ ღვრიან ყოფილი რუსეთის მთელ ტერიტორიაზე!

მათ ყველაზე მეტად ჩვენ ვეჯავრებით, ყველაზე ადრე ჩვენს დამხობას ეტრფიან და აღდგომასავით ელიან იმ მათთვის ბედნიერ დღეს, როცა მეფის შავი გენერალი თავის სისხლიანი ჩექმებით გასრესავს ჩვენს რესპუბლიკას, ჩვენს თავისუფლებას. ამისთვის ამზადებენ ნიადაგს, ამისთვის ილწვიან და სთხზავენ ყოველ-გვარ ჭორებს.

პროვოკაცია საუკეთესო იარაღია ასეთი შავი საქმეებისათვის და აი ისინიც უხვათ სარგებლობენ ამით. ამ პროვოკატორთა ორგანო „ნაშ კრაი“ ამ ხელათ მთის და ჩვენს დამოკიდებულებას ეხება და ამტკიცებს, რომ ჩვენმა მთავრობამ მთას უხვათ გაუგზავნა ფული, ტყვიისმფრქვეველები, ზარბაზნები და ტყვიები; რომ მთაში იბრძვიან სახალხო გვარდიელები, ქართველი ოფიცრები; რომ თფილისიდან მთელი მატარებელი, დატვირთული თოფ-იარაღით, გაიგზავნა და სხვადასხვა. „ნაშ კრაის“ დაქირავებული პროვოკატორების მიზანი ცხადია: უნდათ ამით დააჩქარონ მოხალისეთა იერიში და ჩვენი ხალხის სისხლში თავის კუთხოვანი სხეული გაიბანონ.

ჩვენდამი სიძულვილი იმდენათ ძლიერია, რომ ოსმალეთიც კი შეიყვარეს. იგივე „ნაშ კრაი“ ზოგი გზა აბნეული და ოსმალეთის აგენტებით გაბრიყვებული აჭრელების სურვილს—ოსმალეთთან შეერთებაზე „სრულიად ბუნებრივად“ და სამართლიანად სთვლის. ოღონდ საქართველოს ნუ შეუერთდება—და თუ გინდ ეშმაკს მიემხროს. ასე მსჯელობს „ნაშ კრაი“, და მისი მიზანი აშკარაა.

ბათუმის შავრაზმელები აგულიანებენ და აძლიერებენ ოსმალეთის ორიენტაციას იმ მიზნით, რომ ერთხელ კიდევ მიუთითონ ანტანტას, თუ როგორ ძლიერია ოსმალეთისადმი ლტოლვა ამ ოლქის და რომ ოსმალეთიდან უზრუნველ საყოფად საჭიროა ამ ოლქის მოხალისეებისათვის გადაცემა. ასეთი იყო პროვოკატორების მოქმედების მეთოდი მუდამ, ასეთია ახლაც.

ყოველივე ეს ერთხელ კიდევ ავალებს ჩვენს ხალხს, რაც შეიძლება ფხიზლათ იყოს, ადევნოს თვალ-ყური, თუ რა ხდება მის გარშემო, როგორ ცდილობენ შავი ლაშქრის შემოსევით მის განადგურებას და მტკიცე წესრიგით დაცვით შიგნით—გაამაგროს თავის მდგომარეობა გარეთაც. მეტი სიფხიზლე, მეტი სიმტკიცე, მეტი გამჭრიახობა—აი რაშია ხსნა...

განი.

პრესა

გაზ. „საქართველო“-ს სულის ჩამდგმელთ ძალიან შეძულდათ რევოლიუციური პსიხოზი, რევოლიუციის ტრიალი, მისი ძალები, მისი ორგანიზაციები. მათ ვერ გაუბედნიათ ჯერ აშკარათ, ნათლათ სთქვან ის, რაც გულში უძევთ: ძველი წყობილების კვლავ აღდგენა დამოუკიდებელ საქართველოში. მაგრამ ყოველ ნაბიჯზე კი მზათ არიან აქეთკენ სწიონ რესპუბლიკის გემი, აქეთკენ ზიდონ გეზი ჩვენი პოლიტიკისა.

არ ყოფილა არც ერთი დაწესებულება, არც ერთი საქმე, რომელიც ჩვენს სახელმწიფოებრიობის დასამკვიდრებლათ იყო წარმართული, რომელსაც ეს ძველის მოტრფიალენი არ ჩაბღაუჭებოდენ უკან წასაწევათ. განახლება დაწესებულებისა მათ ესმით, როგორც გაქართულება ე.ი. რუსი ბიუროკრატის ნაცვლათ მისი ქართული მოძმის ჩაყენება, მორჩა და გათავდა. და როცა დემოკრატია ამით არ კმაყოფილდება, როცა იგი ახალ პრინციპებს და ახალ გზებს ეძიებს ხალხის ტკივილების დასაამებლათ, ეს ვაჟბატონები მოჰყვებიან განგაშს: არიქა გვიშველეთ, სახელმწიფოს გვინგრევენო.

ასე ასტეხეს მათ აურზაური სენატის არჩევნების გამოც. დახეთ სოციალისტური სენატი უნდათ სოციალისტებსო:

„ის სენატი, რომელიც ეხლა იქმნება, თანახმად დამფუძნებელი კრების მიერ მიღებული კანონისა, რასაკვირველია, არ იქნება ის მტკიცე და ძლევამოსილი ორგანო, რომელიც ჩვენ გვინდოდა გვეხილა საქართველოს სასამართლოს სათავეში. მრავალი კომპრომისი ჩაეყარა მას საფუძვლად. მაგრამ ასეთი სენატიც მიუღებელი აღმოჩნდა ჩვენ ურა სოციალისტებისათვის. სოციალისტურ წრეებში სენატორთა არჩევნების გარშემო დიდი მითქმა-მოთქმაა. ბევრი განცვიფრებული ყოფილა იმ მოვლენით, რომ სენატორების კანდიდატების უმრავლესობა არა სოციალისტები და უპარტიო ხალხი აღმოჩნდა. ეს მათ ფრიად საშიშრად მიაჩნიათ. გადმოგვცემენ, რომ თვით სოციალდემოკრატიულ პარტიაში ეს საკითხი დიდს დავას იწვევს. უკიდურესი მემარცხენე ნაწილი აღშფოთებულიც კი ყოფილა ასეთი გარემოებით, რომ სენატი წმინდა სოციალისტური არ არის, ისე როგორც მთავრობა. როგორ შეიძლება, რომ ასეთი ბასრი იარაღი მივცეთ ჩვენს მტრებს, რომ მათ ბორკილი დაადვან ჩვენს რევოლიუციონურ მოღვაწეობასო! ან სენატი სოციალისტური, ან სრულიად უსენატობა! ასეთი ყოფილა დევიზი ჩვენი სოციალისტური წრეების ერთი ნაწილისა.“ („საქ“. 2 ოქტ. № 212).

წარმოიდგინეთ, მკითხველო, რა საშინელი ხალხი ყოფილან სოციალისტები. მათ ისე აქვთ გამჯდარი ძვალ რბილში სოციალისტობა, რომ სენატიც სოციალისტური უნდათ, მთავრობაც, ერობაც, სამართალიც, ადმინისტრაციაც. მაგრამ განა დანაშაულობაა ეს?

როგორი სენატი უნდათ „საქართველოს“ გმირებს? ბურჟუაზიულ კონსერვატიული?

„სენატის დებულებასა და სენატორთა არჩევაში ისედაც ბევრი კომპრომისები და გადახვევა იყო. ეხლა მაინც იკმარეთ“.

რას ნიშნავს ეს სიტყვები? იმას, რომ ჩვენ გადაგვიხვევია სენატის დებულების და სენატორთა არჩევის დროს იმ პრინციპებისა და ტრადიციებისაგან, რომელიც რუსეთის სენატს ქონდა. ჩვენ შეგვიქმნია არა რუსეთის ბიუროკრატიული სენატი. და ეხლა გვინდა არჩევნებით მისი გადახალისების დაგვირგვინება.

ცხადია, „საქართველოს“ ნაციონალისტებს უნდათ სენატის დებულება, რომელიც არ გადაუხვევს ძველი კანონებიდან და არჩევნები, რომელიც ბიუროკრატიაში დაბერებულ ინვალიდთა თავშესაფარის გასაჩენათ იქნება შექმნილი, მსგავსათ რუსეთის სენატისა. კაცია და გუნებაო. თქვენი გუნება ძველს ეზუება, ჩვენი კი მოითხოვს ბრძოლას გადახალისებისათვის და არა ძველის რესტავრაციისთვის,

* * *

ამას წინათ ჩვენ გავიხსენეთ ის არაკულტურული საქციელი, რომელიც დაშნაკცუთიუნის ფრაქციის წარმომადგენელმა ჩაიდინა პარლამენტის უკანასკნელ სხდომაზე.

ეს გახსენება „აშხატავორს“ შიგ კაკალ გულში მოხვედრია და, რასაკვირველია, გაუცხარებია:

„ასე, მაშასადამე, „ერთობის“ თქმით, პრალამენტარული და კულტურულია, როცა პარლამენტში სკამს ესვრიან დეპუტატებს. პარლამენტარული და კულტურულია, როცა ფაქტებს ამახინჯებენ და პარლამენტის თავმჯდომარე უარყოფს ყველა დეპუტატების მიერ დამტკიცებულ სკამის სროლის ფაქტს, მაგრამ კონტრპარლამენტარული და კონტრ-კულტურულია, როცა ჩვენი ამხანაგი პარლამენტის თავმჯდომარის ქცევას თავის ნამდვილ სახელს აძლევს.

„აი „ერთობის“ „კულტუროსნობის“ ყველაზე კარგი დამტკიცება“.

ჩვეულებრივი, დაშნაკური პოლემიკაა: „ერთობას“ არსად უთქვამს, სკამის სროლა კულტურული საშუალებააო. ეს თვით „აშხატავორმა“ მოჩმახა. მაგრამ, რომ დაშნაკელების წარმომადგენელმა უკანასკნელ სხდომაზე უკულტურო საქციელი ჩაიდინა, რომ იგი პარლამენტის თავმჯდომარეს მოეპყრა ისე, როგორც არ არის მიღებული კულტურულ საზოგადოებაში, ამას ვერავინ უარყოფს. და თუ „აშხატავორი“ ამართლებს თავის ამხანაგის უგვან საქციელს, იგი, სჩანს, ქილს იდებს მის ველურობაში.

ერობათა კავშირის მორიგი ამოცანები

საქართველოს რესპუბლიკის ერობათა მეორე ყრილობაზე, სადაც თავი მოიყარეს რესპუბლიკის თითქმის ყველა ერობების წარმომადგენლებმა, მოხდა შეთანხმება ერობათა წარმომადგენლებს შორის და ამით ჩაეყარა საძირკველი უფლება მოსილ ახალ ორგანოს, ერობათა კავშირს.

აღნიშნული ორგანოს წარმოშობა თვით ცხოვრების მიერ არის ნაკარნახევი—იმ ხანმოკლე გამოცდილებით, რომელიც გამოიარეს ჩვენმა ახალგაზრდა ერობებმა და რომელმაც ისინი აიძულა ასეთი გაერთიანება მოეხდინათ.

ჩვენთვის უდავოა, რომ თვით ხასიათი ერობის მუშაობისა, იმდენათ მრავალ ფეროვანია და რთული, რომ შეუძლებელია მათი ერთი განსაზღვრული ტერიტორიალური ერთეულით შემოფარგვლა, ეს კიდეც გამოსჩანდა ადგილებიდან მოხსენებებში და ყრილობა ამას ანგარიშს გაუწევს.

როდესაც ჯერი მიდგა, თუ რა კომპეტენციებით აღიჭურვოს ეს ორგანო—აქ, მართალია, იჩინა უთანხმოებებმა თავი, მაგრამ წამოყენებულ კითხვას უფრო თეორეტიული ხასიათი მიეცა და ერობის მოღვაწეებმა ისეთი სამოქმედო ხაზი აირჩიეს, რომელიც შეეფერებოდა მხოლოდ დღევანდელ ვითარებას, მიანდვეს რა დანარჩენი სადავო კითხვების გადაჭრა თვით ცხოვრებას და პრაქტიკულ მუშაობის მსვლელობას.

და ჩვენ გვგონია, შემცდარნი არიან ისინი, ვინც ფიქრობენ, თითქოს ერობის მოღვაწენი უპირისპირებდნენ თავიანთ თავს სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობას, როგორც ასეთს განყენებულათ. ყრილობაზე გამოტანილი დადგენილებანი სავსებით ამის წინააღმდეგს ლაპარაკობენ.

კავშირის იურიდიულ საფუძველს შეადგენს შეთანხმება ერობათა წარმომადგენლების: როგორც აღმასრულებელი ორგანოების (გამგეობების), ისე საკანონმდებლო ორგანოების (საერობო ყრილობების). ამ მხრით ის რამოდენიმეთ განკერძოებით სდგას უბრალო კავშირებისაგან, რომელთა კომპეტენცია მეტად მარტივია და სამოქმედო ასპარეზი განსაზღვრული. საერთოდ ერობათა კავშირი არის ერობათა გამაერთიანებელი ორგანო, მათი ეკონომიური, იდეური და კულტურული ხელმძღვანელი და აქედან ჩვენთვის უნდა გარკვეულ იქნას ის უახლოესი ნაბიჯები, თუ ამოცანები, რომელიც კავშირის აღმასრულებელ ორგანოს, მთავარ კომიტეტს, დავალებული აქვს ყრილობის მიერ. პირველყოვლისა მან უნდა იზრუნოს მოაგვაროს ერობათა მომარაგების საქმე: უკანასკნელთათვის საჭირო ნივთების მიწვდენა. და აქ კავშირს ხელი უნდა გაუწოდოს სახელმწიფომ, როგორც უკვე შედარებით მოღონიერებულმა, საკუთარი აპარატის მქონემ.

ერობათა შორის სწარმოებს ჯიბრი საქონლების მიღებაში, ყოველ უმნიშვნელო საჭიროების გულისათვის ერობის მოღვაწენი იძულებულნი არიან მოცდენ საქმეს, რამოდენიმე დღეები დაყონ ცენტრში, რაც მძიმე ხარჯათ აწვება განსაკუთრებით ღარიბ ერობებს, შემდეგ ხდება მხოლოდ საქონლების გაზიდვა, საწყობები ცარიელდება.

ასეთი მდგომარეობა შემდეგში ვერ გაგრძელდება, ვინაიდან ერთს მშვენიერ დღეს მოსალოდნელია ერობის დაწესებულებათა მოქმედების შეჩერება, მასალების უქონლობის გამო. ამ გარემოებას მთავრობამ ჯეროვანი ყურადღება უნდა მიაქციოს და გაუწიოს ერობათა კავშირს ყოველგვარი დახმარება, ერობათა მომარაგების საქმის მოგვარების დროს.

ჩვენ მიზან შეწონილათ ჩავთვლიდით, რომ მთავრობა გადასცემდეს ერობათა კავშირს ყველა იმ საქონლებს, რომლებიც გასანაწილებელია ერობათა შორის.

ეს, რასაკვირველია, გულისხმობს თვით კავშირის იურიდიული უფლებებით აღჭურვას.

მაშინ, მთავრობის წინაშე პასუხის-

დღეს

ფინეთის მთავრობამ მოკავშირეთა წარმომადგენლებთან მოლაპარაკების შემდეგ გადასწყვიტა ჯერ ჯერობით პასუხი არ გასცეს საბჭოთა რუსეთს მის საზავო წინადადებაზე და ეცადოს ხელი შეუშალოს ბალტიის სხვა სახელმწიფოებს ბოლშევიკებთან ზავის შეკვრაში.

ბოლშევიკების ცნობით, ციმბირში ჩეხო-სლოვაკების მაგიერ იაპონიის და ამერიკის ჯარები მიდა.

მოკავშირენი შეუდგენ ეკონომიური ხასიათის რეპრესიების განხორციელებას გერმანიის წინააღმდეგ. ასეთი ზომები გაგრძელდება მანამდე, სანამ ფონ-დერ-გოლცის ჯარი ბალტიის მხარეს არ დასცლის.

„ჩიკაგო ტრიბუნ“-ის პარიზის გამოცემა იუწყება, რომ იაპონიასა, ინგლისსა და საფრანგეთს შორის ივლისში საიდუმლო ხელშეკრულება დაიდო ამერიკის ინტერესების საზიანოდ ჩინეთში გავლენის სფეროების გაყოფის შესახებ. საფრანგეთის მთავრობა ამ ცნობას უარჰყოფს.

ამერიკის წარმომადგენელმა განუცხადა მოკავშირეთა უმაღლეს საბჭოს, რომ საზავო კონფერენციის მუშაობა განუსაზღვრელ დრომდე გაგრძელდება, რადგან მოკავშირეთა შორის უთანხმოებაა და რუმინიაც კონფერენციას არ ემორჩილება.

ესტლიანდიის, ფინეთის, ლატვის და ლიტვის სოციალისტების ყრილობა მოითხოვს თავის მთავრობათაგან დაუყოვნებლივ ზავი შეჰკრან რუსეთთან.

რუსეთის ყველა ფრონტებზე ცხარე ბრძოლებია. პეტროგრადზე დიდი შეტევა მზადდება.

მგზნელი იურიდიულათ იქნება არა თვითეული ერობა არამედ მათი გამაერთიანებელი ორგანო. ეს კი მიზან შეწონილია კიდევ ერთი მოსაზრებით.

არსებული საერობო დებულებების ძალით და საერთოთ მთელი ერობის პრაქტიკა იმას გვეუბნება, რომ ფაქტიური იურიდიული პასუხისმგებლობის დაწესება თვითეულ ერობებისათვის სახელმწიფოს წინაშე, ზემოთ დასახელებულ შემთხვევაში ძლიერ ფერხდება და მას უფრო დეკლარატიული ხასიათი აქვს.

რაც შეეხება სასურსათო საბჭოს, ეს ორგანიზაცია თავის მიზნებით რამოდენიმეთ უახლოვდება რესპუბლიკის მომარაგების სამმართველოს, იმ განსხვავებით, რომ პირველი საზოგადო ორგანიზაცია, და მეორე კი სახელმწიფო. უკანასკნელს გაცვლა-გამოცვლის კომიტეტის გაუქმებით უფრო ფართე ფუნქციები მიენიჭა, ვინემ სასურსათო საბჭოს: უცხოეთთან გაცვლა-გამოცვლის წარმოება სახელმწიფო მასშტაბში.

გამოცდილებიდან ვიცით, რომ სასურსათო საბჭო ობიექტიური პირობების გამო, ადგილობრივ ბაზარს დაეპატრონა. იგი ხელმძღვანელობდა სიმინდის ოპერაციებს, გაცვლა-გამოცვლას შინაურ ბაზარზე, ზრუნავდა პირველ საჭიროების საგნების მომარაგებაზე და სხ. სასურსათო საბჭოს ხელმძღვანელი ფაქტიურათ იყო ერობათა ყოფილი ცენტრალური ბიურო და უნდა ითქვას მართალი, ამ საქმეში მან ბევრი შრომა დახარჯა.

თავის მოღვაწეობის დროს საბჭო ეყრდნობოდა უმთავრესად ერობებს და ფაქტიურათ ერობის სასურსათო განყოფილებანი სწევდენ წინანდელი სასურსათო საბჭოს რწმუნებულების მაგიერობას.

დღეს, შექმნილი მდგომარეობის გამო, ჩვენ უფრო მიზან შეწონილათ მიგვაჩნდა ამ ორგანიზაციის სავსებით ერობათა კავშირის განკარგულებაში გადაცემა, იმავე პრინციპზე, როგორც მომარაგების კომიტეტის—კავშირი იურიდიულათ პასუხისმგებელია მთავრობის წინაშე იმ თანხებზე, რომელიც ამ ორგანოშია ჩაბანდული.

ამრიგათ, ორი ორგანო, მომარაგების კომიტეტი და სასურსათო საბჭო, რომლებიც განაგებენ ერობათა მომარაგების საქმეს, დღემდე ერობათა კავშირისაგან დამოუკიდებლათ, დღეის იქით უნდა გადაეცეს კავშირს, რომელიც იმავე დროს გახდება იურიდიულად პასუხისმგებელი მთელი ქონების, როგორც პირველის, ისე მეორე დაწესებულების, მთავრობის წინაშე.

მომარაგება ერობებისა გულისხმობს, რასაკვირველია, საწყობების პერიოდულ შევსებას იმ უსაჭიროესი ნივთებით, რომლებშიც გრძნობენ საჭიროებას ერობანი თავის ყოველდღიური მოღვაწეობაში. აქაც, ამ საქონლების დაზოგვის და შეძენის საქმეში, მთავრობა უნდა შეეშველოს ერობათა კავშირს. უკანასკნელი შეადგენს ნუსხას იმ ნივთებისას, რომლებიც ერობებს სჭირიათ და რესპუბლიკის მომარაგების საბჭო შეძლებისდაგვარათ ეცდება მათ დახმარებას ამა თუ იმ საქონლის მიწვდენით. ეს რასაკვირველია, არ ნიშნავს თითქოს ერობათა კავშირს ერთმეოდეს უფლებები თვითონაც, თავისი საკუთარი ძალებით, იზრუნოს ამა თუ იმ საჭირო ნივთების შესყიდვაზე.

ასე გვესმის ჩვენ ერობათა უახლოესი მიზნები ეკონომიურ დარგში.

არა ნაკლებ მნიშვნელოვანია ერობის მოღვაწეობა ფინანსიურ დარგში. დღეს ჩვენ საქმე გვაქვს ერობების საბიუჯეტო უფლებათა სრულ გაურკვევლობასთან და როგორც სამართლიანად აღნიშნა ყრილობაზე მინისტრ. რამიშვილმა—ამ უფლებათა გარკვევაზე უნდა იზრუნოს თვით ერობებმა.

და ამ მხრით ერობათა კავშირი უნდა შეეცადოს ერთგვარი სისტემის შემუშავებას, ვინაიდან არაფერი არ აფერხებს სახელმწიფოს წესწყობილების გამაგრებას, როგორც მოუწყობელი საგადასახადო აპარატი. ყრილობამ შეიმუშავა რამდენიმე პრაქტიკული ზომა. კავშირის აღმასრულებელ ორგანოს დაევალა მათი სისრულეში მოყვანა. ისე შემდეგი ზომების გამონახვა ამ დარგში წესრიგის შესატანათ, ვინაიდან გადასახადი ერთად ერთი საშუალებაა გამოვაკვლიოთ სწორი დამოკიდებულება გადასახადის მძლეველს და გადასახადის ამკრეფს, ანუ ერობას შორის.

წინააღმდეგ შემთხვევაში, ერობები იძულებულნი იქნებიან იარსებონ შემთხვევით შემოსავალზე და სუბსიდიებზე და ეს დაბადებს ხალხის ფართე მასებში ყალბ წარმოდგენას დემოკრატიულ წესწყობილებაზე.

ერობის საგადასახადო აპარატის მოწყობა შეუძლებელია ისე, თუ იმავე დროს არ იქნა სახელმწიფოებრივი საგადასახადო აპარატი მოწყობილი, თუ ისე შესაძლებელია მათი დაყოფა. როგორც პირველი, ისე მეორე თხოულობს სადგილ-მამულო გადაფასების მოხდენას (კადასტრი), ეს უკანასკნელი აგრარული რეფორმის დაბოლოვებას.

აქ ერობათა კავშირმა უნდა ითავოს და შეიმუშაოს დროებით მაინც ის წესები, რომელნიც საშუალებას მოგვცემენ იგი ფასიანი შეფასებით მუშაობის წარმოებას, იმ სახით მაინც, როგორც ეს გამოითქვა ერობის სტატისტიკოსების ყრილობაზე. არა ნაკლებ საყურადღებო ამოცანას წარმოადგენს ერობათა კავშირისათვის მუნიციპალური ბანკის დაარსება. კომუნალური ბანკები, კომუნალური სესხი [illegible] მოვლენაა დასავლეთის [illegible] სინამდვილეში და [illegible] საჭიროება [illegible] ცხოვრების მიერ არის ნაკარნახევი. რუსეთში მაგისდაგვარი რამ არ არსებობდა. არსებულმა საერობო და საქალაქო კასებმა სრულიად ვერ გაამართლეს იმედები. კომუნალური ბანკის შექმნით ჩვენში კეთდება არა მარტო ერობების საქმე—ეს იქნება იმავე დროს დიდი სახელმწიფოებრივი საქმე, ვინაიდან სესხი დედაბოძია სახელმწიფოს არსებობაში და თუ ერობათა კავშირმა ერობების დახმარებით შესძლო ხალხის ფართე მასაში ბანკისადმი ნდობის აღდგენა, ამას უსათუოდ დიდი მნიშვნელობა ექნება სახელმწიფო სესხისათვისაც.

რასაკვირველია, ამ ბანკს მთავრობა ფართე უფლებებს მიანიჭებს, როგორც მაგ. ობლიგაციების გამოშვება ისე უკანასკნელი შესაძლებლობის ფარგლებში გაუხსნის ამ ბანკს ფართე სახელმწიფოებრივ სესხს.

არა ნაკლებ ყურადღების ღირსია ერობათა კავშირის მხრით ის იდეიური და კულტურული ხელმძღვანელობა, რომელსაც ჯერ კიდევ საჭიროებენ ჩვენი ახალგაზრდა ერობები განსაკუთრებით მივარდნილ მხარეების, როგორც მატერიალური, ისე კულტურული ძალების თანაბარი გადაჯგუფება, რათა ჩამორჩენილ მხარეებში ერობანი დადგნენ მკვიდრ ნიადაგზე. აქაც მთავრობამ უნდა დაეხმაროს ერობათა კავშირს, როგორც ამ კულტურული ძალების მობილიზაციის ისე მატერიალური დახმარების დროს.

გარდა ამისა ერობათა განვლილმა მოღვაწეობამ ახალი მოთხოვნილებანი წამოაყენა ერობათა უფლებების და კომპეტენციის დარგში.

აქ შეიძლება ლაპარაკი ისეთი უფლებრივი ნორმების შექმნაზე, რომელნიც იმავე დროს უზრუნველყოფენ ერობის მოღვაწეებს რამდენიმეთ მაინც შემცდარი ნაბიჯებიდან კანონიერობის თვალსაზრისით.

ეს ითქმის ერთსა და იმავე დროს, როგორც ერობათა კავშირზე, ისე სამაზრო ერობაზე და თემზე. საჭირო ხდება საერობო ხარტიის გამომუშავება, არსებული დებულებანი ჩვენი სინამდვილესთან შორს დგანან. საჭიროა ისეთი დებულებების შექმნა, სადაც მიღებული იქნება მხედველობაში ყველა ის გამოცდილებანი, რომელიც დღევანდელმა ვითარებამ წამოაყენა და ყველაზე უკეთ ამის სისრულეში მოყვანა შეეძლება ისევ იმ ერობათა კავშირს, რომელიც იძლევა ფართე საშუალებას გავეცნოთ ერობათა ყოველ დღიური გამოცდილებას და ამ გამოცდილებათა გაცვლა გაზიარება მოვახდინოთ ერობათა შორის.

თემთა უფლებრივი მდგომარეობის გარკვევა დააჩქარებს და განამტკიცებს სოფლათ უფლებრივი შემეცნებას, ჩააყენებს რა თემის მოღვაწეობას სწორ კალაპოტში.

ეგევე ითქმის სამაზრო ერობაზე და მაზრის გამაერთიანებელ ერობათა კავშირზე. უკანასკნელი ახალი ორგანიზაციაა და მისი მოღვაწეობისათვის იურიდიული სიმტკი[illegible] მისანიჭებლათ საჭირო ხდება დროებითი წესების შემუშავება, რომელიც შევსებულ იქნება დროთა მსვლელობაში. ეს დებულება უნდა დამტკიცებულ იქნეს ან რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარის, ან მთავრობის მიერ.

ამასთან მჭიდროთ არის დაკავშირებული ის იდეური ხელმძღვანელობა, რომელიც გამოიხატება სპეციალური დარგებში მომუშავეთა ყრილობების მოწვევაში საერთო სამოქმედო ხაზის შესამუშავებლათ. ასეთები იყვნენ წინანდელი ბიუროს მიერ მოწვეული თათბირები ადმინისტრაციის კითხვაზე, საერობო ექიმების ყრილობა და საერობო სტატისტიკოსების ყრილობა. ამ ყრილობებისადმი დასჭირდება ერობათა კავშირს შემდეგშიაც მიმართვა ვინაიდან ამას ითხოვს სწორი საერთო სამოქმედო ხაზის შემუშავების ინტერესი.

აი მოკლეთი ის მორიგი ამოცანები, რომლებიც მოითხოვენ განსაკუთრებით ყურადღებას, როგორც ერობათა კავშირის, ისე მთავრობის მხრით ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ წარსული სამწუხარო გამოცდილება მიღებული იქნება მხედველობაში ორივეს მიერ და უნდა ვიფიქროთ ახლო მომავალში ჩვენში შეიქნება ძლიერი ეკონომიური და კულტურული ცენტრი, რომელიც გააერთიანებს ყველა ერობებს დემოკრატიულ წესწყობილების განმტკიცების იდეის გარშემო. *)

მ. ც—შვილი.

*) ამ წერილში აღძრულია საყურადღებო კითხვები, რომლის შესახებ აზრთა გაცვლა გამოცვლა საჭიროდ მიგვაჩნია. რედ.

უკანასკნელი ცნობები

მთავრობის კრიზისი ადერბეიჯანში.

მემარჯვენე პარტიების შეთანხმება კაბინეტის შედგენის შესახებ, თითქმის უკვე იყო მიღწეული. კაბინეტში უნდა შესულიყვნენ უსუბ ბეკოვი, ხ. ხოისკი, რაფიევი, ხასმამედოვი და რიზაევი. უკანასკნელ წამში ბლოკი დაირღვა, რადგანაც მხარეებმა ვერ მოახერხეს პორტფელების განაწილება. იმავე პარტიათა შორის მოლაპარაკება სწარმოებს, მაგრამ ჯერ-ჯერობით უშედეგოთ.

დაღესტანში.

პეტროვსკში თავს იყრის გენ. შკუროს ცხენოსანთა კორპუსის ნაწილები. თითონ შკურო კურსკთან ბრძოლის დროს მიღებულ ჭრილობის გამო დასასვენებლათ მიემგზავრება, მგზავრთა მიმოსვლა გუდერმესსა და გროზნოს შორის შეწყვეტილია, ჯარის გადაყვანის გაძლიერების გამო. გროზნის რაიონში, უკანასკნელ ცნობების თანახმად გრძელდება მოწინავე ნაწილების შეტაკება.

ბათუმის თურქოფილები გენ. კუკოლისთან.

ბათუმში გამოდის თურქულ ენაზე გაზეთი „სედაი მილეთი“ (ხალხის ხმა). ეს გაზეთი, სანამ ბუტაფორული ყარსის მთავრობა არსებობდა, ამ მთავრობის ორგანო იყო. შემდეგ მუსულმანთა პარტიის, ე. ი. პანთურქისტების ორგანოა. ის იცავს ოსმალეთის უფლებებს ყარს, არდაგან და ბათუმის ოლქებზე; მოითხოვს, რომ ეს ოლქები ოსმალეთს გადაეცეს, ამ პარტიაში, ანუ უკეთ რომ ვსთქვათ, მცირე ჯგუფში, ორი მესამედი დენიკინცებია, რომლებსაც გენ. რომანოვსკისგან დავალებული აქვს გასწიოს პროპაგანდა-აგიტაცია ოსმალეთის მთავრობის სასარგებლოთ, რომ მით სამუსლიმანო საქართველო დააშოროს დედა სამშობლო საქართველოს და, ვინაიდან ბათუმ-ყარს-არდაგანს ოსმალეთს არავინ გადასცემს, დენიკინს მოუმზადოს ნიადაგი ბათუმში შემოჭრისა.

ამ გაზეთის 58 №-ში, 27 სექტ. მოთავსებულია შემდეგი ცნობა:

„ბათუმის ოლქის მუსულმანთა პარტიის წარმომადგენლები გენ. კუკოლისთან.

„25 ამ თვეს, ხუთშაბათს, დილის 11 საათზე, ინგლისის გენერალმა კუკოლისმა ჩვენი წარმომადგენლები მიიღო, რომ [illegible] გენერალს [illegible] ესაუბ[illegible] გენერალთან [illegible].

ჩვენმა წარმომადგენლებმა გენ. კუკოლისს მადლობა მოახსენეს იმის გამო, რომ ბათუმის ოლქში ერთხანს კიდევ რჩებიან ინგლისელები.

გენ. კუკოლისი. თქვენ ამბობთ, რომ ბათუმის ოლქი უნდა გადავიდეს ოსმალეთის მფარველობაშიო. მემედ ბეგ აბაშიძე კი ამკიცებს, რომ მუსულმან ქართველებს საქართველოსთან ერთობა სწადიაო. ამ ორ მიმდინარეობის გამოსარკვევათ მე თითონ უნდა დავიარო ოლქი. მემედ ბეგ აბაშიძეც რომ თან წამომყვეს, თქვენ ამის შესახებ რას იტყვით?

რწმუნებულები. ამის საწინააღმდეგო ჩვენ არაფერი გვექნება.

კუკოლისი. აჭარის მცხოვრებლებსაც არ სურთ საქართველო?

რწმუნებულები. არ სურთ. მათ სურთ ოსმალეთთან გაერთიანება.

კუკოლისი. ჯემალ-ფაშა ხიმშიაშვილი აჭარის დელეგაციითურთ საქართველოში წავიდა. მაშ რისთვის წავიდა ის იქ?

ჯემალ-ფაშის შვილმა ჯელალ-ბეგმა, რომელიც ერთ ერთი რწმუნებულთაგანი იყო, სიტყვა მოითხოვა და გენერალს შემდეგი უპასუხა:

ჯელალ-ბეგი. ბ-ნო გენერალო! მამაჩემი მთელი აჭარის მცხოვრებთა დავალებით არ წასულა თფილისში. ის წავიდა მხოლოდ ზემოაჭარის მცხოვრებთა დავალებით. საქართველოს მთავრობამ აჭარიდან დელეგაცია მოითხოვა. მამაჩემს ზოგიერთ გაუგებრობის გამო ცილი დასწამეს. ამ გაუგებრობის გასაფანტავათ და აგრეთვე იმის გამო რომ გაეგო მას საქართველოს მთავრობის სურვილები და რომ ეს სურვილები გადაეცა ხალხისთვის, ის წავიდა თფილისში. გარდა ამისა, მამაჩემს არავითარი დავალება არა აქვს ხალხისაგან.

კუკოლისი. ამ რამდენიმე დღის შემდეგ მე თითონ დავიარ ოლქს და გავიგებ ხალხის სურვილებს.

ადერბეიჯანის საგარეო საქმეთა მინისტრის პროტესტი.

ადერბეიჯანის საგარეო საქმეთა მინისტრმა გაგზავნა რადიოთი შემდეგი შინაარსის დეპეშა: „ყველას, ყველას, ყველას. 1918 წლის დასაწყისიდან სომხებმა სამხედრო ნაწილების და ადმინისტრაციის მონაწილეობით ერევნის მთავრობის სამმართველო რაიონებში დაიწყეს სისტემატიური ჟლეტა მშვიდობიან მუსულმან მცხოვრებთა. ეს მკვლელობა ამ უკანასკნელ ხანებში ძლიერ გახშირდა, განსაკუთრებით სურმალინის, ეჩმიაძინის, ერევნის და ნოვობაიაზეთის მაზრებ[illegible]

საუბარი მუშა ხალხთან

ჩვენს მდგომარეობაზე

როდესაც ჩვენმა დიდმა მასწავლებელმა მშრომელ ხალხს მიმართა მოწოდებით, მან სხვათა შორის აუწყა:

მუშა ხალხის განთავისუფლება მუშა ხალხისავე საქმეაო.

რას ნიშნავს ეს სიტყვები?

მეტად მარტივ და თან ჭეშმარიტ აზრს:

თავისი საქმის წინამძღოლი თითონ მუშა ხალხი უნდა იყოს და სხვისაგან არ უნდა მოელოდეს ხსნასა და გაბედნიერებას.

ნათქვამია: სხვის იმედით ფართე ლოგინს ნუ დაიგებო.

ჩვენი მუშა ხალხი ამ გზას ადგა და შეურყევლათ ადგია დღესაც. ის თვითონ იბრძოდა, ძირს უთხრიდა ძველ წყობილებას და არც ერთხელ არ უფიქრია, სხვა მოვა და ის გააკეთებს ჩემს საქმესო.

საქართველო თუ დღეს დამოუკიდებელია, იმიტომ რომ ასეთი იყო ნება ჩვენი მუშა ხალხისა.

საქართველომ თუ დღემდე დამოუკიდებლობა შეინარჩუნა, იმიტომ, რომ მას იცავდა მუშა ხალხი: ჯარი და გვარდია იგივე მუშა ხალხია.

ჩვენი დამოუკიდებლობის პირველ ხანებში საშინელი იყო ჩვენი მდგომარეობა; ძლიერი მტერი ჩვენს ქვეყანაში იყო შემოჭრილი და ანადგურებდა მას. ჯარი ჩვენ არა გვყავდა, რომ წინააღმდეგობა გაგვეწია.

ბოლშევიკები აჯანყებას აწყობდენ სხვა და სხვა კუთხეში და ხალხსა სწამლავდენ: არ გაბრიყვდეთ, ოსმალეთის წინააღმდეგ არ იომოთო.

ვინ იხსნა მერე ჩვენი ქვეყანა ასეთ დროს, ვინ იდვა თავს მისი დაცვა?

მუშა ხალხმა. მან დაანება თავი სამუშაოს, ოჯახს, ცოლშვილს, დედ-მამას, აისხა იარაღი და განაცხადა: ვინც საქართველოს დანგრევასა და განადგურებას მოინდომებს, მან ჩემს გვამზე უნდა გადაიაროსო.

ცოტანი იყვნენ, მაგრამ თავგამეტებული, შეგნებით გაფოლადებულები იყვნენ.

„დიდთა რას ვაქნევთ ლაშქარსა,
კარგნი გვინდა და ცოტანიო“.

ეს იყო პირველი ჯგუფი ჩვენი გვარდიისა, რომელიც თანდათან გაიზარდა და გამძლავრდა.

მან მორწყო თავისი სისხლით ჩვენი ქვეყნის სხვადასხვა კუთხე და სამზღვარი და შესძლო როგორც გარეშე ისე შინაური მტრების ალაგმვა.

ჩვენი გვარდიის თავგამეტება ზოგჯერ სიგიჟეს უდრიდა—გმირთა სიგიჟეს.

ხელჩართული ბრძოლა მტერთან, რომლის ხელშიაც მთელი არტილერია იყო, საარაკო ამბავია.

და ეს ჩაიდინა ჩვენმა გვარდიამ ეკატერინფელდში.

ჭეშმარიტათ—
სჯობს სახელისა მოხვეჭა
ყოველსა მოსახვეჭელსა.

ჩვენმა გვარდიამ მოიხვეჭა ყოველივე, რასაც კი ამ ქვეყნათ უკვდავება აძლევს ადამიანს.

მაგრამ იმის რისხვის მფრქვეველ მერანს სახელის ძიება კი არ დააფრენდა, არამედ აზრი, წყურვილი ქვეყნის გადარჩენისა და დემოკრატიის გამარჯვებისა.

თუ დღეს ჩვენში დემოკრატიული რესპუბლიკა არსებობს, გვარდიის წყალობით არსებობს, გვარდიის სისხლით არის მისი საძირკველი შედუღებული.

მერე ვინ არის გვარდია?

ჩვენი მუშა ხალხის სხეულის ერთი საუკეთესო ნაწილი.

ამგვარათ, ის წყობილება, რომელიც დღეს ჩვენში წარმოიშვა და განმტკიცებას ცდილობს, ჩვენი მუშა ხალხის შვილია.

თუ ყოველივე ეს მე გავიხსენე და ჩამოვთვალე, იმის გამო, რომ ზოგიერთ მუშებს არ აკმაყოფილებს ჩვენი წყობილება, ჩვენი დემოკრატიული რესპუბლიკა.

ახლა მე მკითხეთ: მე კი ვარ კმაყოფილი?

მაგრამ უკმაყოფილება ორ გვარია: ერთი სრულებით უარჰყოფს არსებულს და სხვაგან, სხვა გზით ეძებს ხსნას, მეორე კი არსებულს ღებულობს და მის განმტკიცებასა და განწმენდაში ხედავს ხსნას.

განვიხილოთ ისიც, ესეც. ჩვენი საბოლოო მიზანი არის სოციალიზმი, რომელიც მშრომელ ხალხს აძლევს სრულ თავისუფლებასა და უზრუნველყოფას.

რევოლიუციის დროს აშკარათ გამოისახა ორი გზა სოციალიზმისაკენ.

ერთია დემოკრატიული წყობილების განმტკიცება და მუდმივი, შეკავშირებული შრომით ნიადაგის მომზადება სოციალისტურ წყობილებაში გადასასვლელათ.

მეორეა დემოკრატიული წყობილების სრული უარყოფა და სასტიკი სამოქალაქო ომის გაჩაღებით სოციალიზმის ერთბაშათ შემოღება.

პირველ გზას დაადგა ჩვენი პარტია რუსეთში, მეორეს ლენინის პარტია ანუ ბოლშევიკები.

თუკი ორივე ამ გზას სოციალიზმისაკენ მივყევართ, მაშინ პირად შეხედულებისა და ხასიათზეა დამოკიდებული, ვინ რომელს დაადგება.

ერთი ამჯობინებს ნაკლების მსხვერპლის და სისხლის ღვრით მივიდეს სოციალიზმამდე თუნდაც ცოტა გვიან; მეორე არ დაერიდება მსხვერპლსა და სისხლის ღვრას, ოღონდ გზა გაიმოკლოს.

გასამართლებელი საბუთი ერთსაცა აქვს, მეორესაც.

მაგრამ საკითხავია: მართლა მივყევართ ორივე ამ გზას სოციალიზმის სამეფოში?

ჩვენი პარტია ამტკიცებდა: სამოქალაქო ომით მუშა ხალხის საქმეს დავღუპავთ და სოციალიზმს დიდი ხნით დავშორდებითო.

ლენინის პარტია კი წინააღმდეგს ამტკიცებდა: დემოკრატიული რესპუბლიკა ჭუჭყიანი პერანგია და ის სოციალიზმს ვერ მოგვიტანსო.

ვინ არის მართალი, ვინ მტყუანი?

ჩვენი თვალის წინ გადიშალა ორი სინამდვილე და შეგვიძლია დავინახოთ, სად არის სიმართლე.

ერთი სინამდვილეა ბოლშევიკური რუსეთი, მეორე დემოკრატიული საქართველო.

ბოლშევიკურ რუსეთში არის რამოდენიმე ფრონტი და საშინელი სამოქალაქო ომი: გლეხი გლეხს ებრძვის. მუშა მუშას და მთელი რუსეთი სისხლით ირწყვება. საქონელი არ მოიპოვება, სიძვირე აუტანელია. იქ დამსწრე ჩვენივე ამხანაგის სიტყვები აქი წაიკითხეთ ამ დღეებში: ბოლშევიკების ბატონობის დროს კიევსა და ოდესაში გირვანქა შავი პური 125 მანეთი ღირდა.

ჩვენებურ შავრაზმელებს რომ ჰკითხოთ—აი სოფლებში რომ დაძვრებიან ხალხის გასაბრიყვებლათ—და ჩვენებურ ბოლშევიკებს, ორივე ერთსა და იმავეს გვეუბნებიან: რუსეთში პური მუხლზე საყრელათა აქვს ყველასო.

ყოველგვარი წარმოება ბოლშევიკურ რუსეთში განადგურებულია.

ხალხი მოკლებულია ყოველგვარ პოლიტიკურ უფლებას; ყოველგვარი თავისუფლება გაუქმებულია და არის განუსაზღვრელი ბატონობა წითელი ჯარისა.

უწინ რუსეთში იყო თვითმპყრობელობა მეფისა; დღეს არის თვითმპყრობელობა წითელი ჯარისა. თვითონ ხალხი კი და უმთავრესათ მუშა ხალხი ყოველმხრივ უარეს მდგომარეობაშია, ვიდრე ნიკოლოზის დროს იყო.

იქიდან ჩამოსული ამხანაგები ამბობენ, შავრაზმელებმა თუ ბოლშევიკები დაამარცხეს, არაფრის გაუქმება არ დასჭირდებათ, რადგანაც ყოველისფერი გაუქმებულიაო.

დღეს ბოლშევიკები ცდილობენ ზავის ჩამოგდებას ევროპასთან; უკრაინას, ფინეთს დამოუკიდებლობას აღუთქვამენ; ევროპიდან იწვევენ კაპიტალისტებს სხვადასხვა წარმოების დასაწყებათ.

ამ რიგათ თვითონ ბოლშევიკებივე დარწმუნდნენ, რომ ეს გზა, სამოქალაქო ომისა, სოციალიზმისაკენ კი არ მიიყვანს რუსეთს, არამედ მეფესთან, თუ რაიმე ღონე არ ილონეს.

ისინიც ეძებენ გამოსავალს, რომ რუსეთი ისევ ძველ ბატონებს არ ჩაუვარდეს ხელში.

ერთად ერთი გამოსავალი არის დემოკრატიის გაბატონება და დემოკრატიული წყობილების განმტკიცება,—სხვა გზა არ არსებობს.

მეთაურებმა ეს უკვე შეიგნეს, მაგრამ ვინ მოარჯულებს მათ, ვინც ბოლშევიკური ქურქი პირადი კეთილდღეობისათვის წამოისხა?

ასეთი კი ძალიან ბევრია და ისინი დიდ ძალას წარმოადგენენ.

ამგვარათ, ბოლშევიკებმა ზიზღითა და დაცინვით მიგვატოვეს და ვითომ ჯირითით გასწიეს სოციალიზმისაკენ.

დღეს კი მათი ბელადები ნელა-ნელა ჩვენსკენ იხედებიან და ჩუმჩუმათ და მორცხვათ დემოკრატიულ წყობილებაში ეძებენ ხსნას.

საცა დენიკინი იმარჯვებს, იმიტომ იმარჯვებს, რომ თითონ ხალხი ამარცხებს ბოლშევიკებს.

ასეთია სინამდვილე რუსეთისა.

როგორიღაა ჩვენი რესპუბლიკის სინამდვილე?

ჩვენმა პარტიამ იცოდა, რომ ერთად ერთი გზა სოციალიზმისაკენ არის დემოკრატიის გაბატონება.

ამიტომ, დღიდან საქართველოს დამოუკიდებლობისა, ის შეუდგა დემოკრატიის გაბატონების განხორციელებას.

ევროპაში დემოკრატია არსად არ არის სრულუფლებიანი ბატონ-პატრონი თავისი ქვეყნისა, ამიტომ ჩვენს პარტიასა და მთავრობას არ შეეძლო სხვისი მაგალითით ესარგებლა.

ის მოქმედებდა თავისი ცოდნისა და აზროვნების მიხედვით.

შეცდა თუ არა?

ამის პასუხს ჩვენ გვაძლევს გერმანიისა და ავსტრიის რევოლიუცია. გერმანია მსხვილი კაპიტალისტური წარმოების ქვეყანაა. თუ რომელიმე სახელმწიფოა დასავლეთ ევროპაში სოციალიზმისათვის საკმაოთ მომზადებული, ერთი მათგანი გერმანია არის.

სოციალ-დემოკრატიული პარტია იქ უძლიერესი პარტიაა — დარაზმული, მტკიცეთ შეკავშირებული, ორგანიზაციულათ მოწყობილი და შეძლებით [illegible]ნიერი.

რაკი დაიწყო იქ რევოლიუცია, [illegible] მიზანი მხოლოდ სოციალისტური წყ[illegible]ბილება არის, რადგანაც გერმანი[illegible] ეკონომიური მდგომარეობა და შე[illegible]ბა, სოციალიზმის კარებთან არის [illegible]დგარი.

მაშასადამე იქ არ უნდა გამოსა[illegible]ლიყო ის ორი გზა სოციალიზმისა[illegible] მიმავალი, რაც ჩვენ დავინახეთ [illegible]სეთში.

ყოველისფერი მზათ არის სოციალ[illegible]მისათვის. ამიტომ მმართველი ს. [illegible]მოკრატიული პარტია დაუყოვნებ[illegible] უნდა შესდგომოდა სოციალიზმის [illegible]ყარებას და თუ ამისათვის აუცილებ[illegible] გახდებოდა სამოქალაქო ომი, უკან დაეხია და იარაღით გაეკაფა გზა.

მიუხედავათ ამისა, რა მოხდა გე[illegible]ნიაში?

იქაც თავი იჩინა ორმა მიმართუ[illegible]ბამ პარტიაში; პირველმა გამოაცხ[illegible] სოციალიზმისაკენ ჩვენ უნდა გავ[illegible]როთ დემოკრატიული წყობილების [illegible]მტკიცებით და წარმოების თანდათა[illegible]ბითი განსაზოგადოებით, სამოქალ[illegible] ომის გზით სიარული ჩვენ დაგვღუ[illegible] და სოციალიზმამდე ვერ მიგვიყვანს[illegible]

მეორემ პირიქით, უარჰყო ეს გზა, სრულათ შეითვისა ბოლშევიკების [illegible]დულება. ესენი არიან სპარტაკელები.

სპარტაკელებმა რამდენჯერმე [illegible]დინეს აჯანყება, შეეცადნენ სამოქალ[illegible] ომის გაჩაღებას, მაგრამ არა გამო[illegible]რა: გერმანიის მუშა ხალხში და [illegible]მოკრატიაში მათ თანაგრძნობა [illegible] ჰპოვეს.

ამასვე ვხედავთ ჩვენ ავსტრიაში. ბოლშევიზმს სულ არა აქვს გავ[illegible] თუმცა პარტიაში სხვადასხვა მიმ[illegible]რეობაა, მაგრამ ერთ რამეში ყ[illegible] ეთანხმება ერთმანეთს: დემოკრატ[illegible] წყობილების განმტკიცებით, თან[illegible]ნობით მოვახდინოთ სოციალური [illegible]დაქმნაო.

რუსეთი ეკონომიურათ, თვისი [illegible]მიებით ჩამორჩენილი ქვეყანაა. [illegible]ნია კი დაწინაურებულია დიდათ,

...დაც 17 დან 31 აგვისტომდე გაანადგურეს 50 მუსულმანებით დასახლებული სოფლები. ასეთ ამოხოცვის საილუსტრაციოთ შეიძლება გამოვიყენოთ ერევნის მაზრის სოფ. ჩანფილოში მომხდარი ამბები, სადაც 17 აგვისტოს სომხეთის მილიციამ მაზრის კომისართან ერთად მოუყარა თავი ყველა მცხოვრებთ, გამოჰყო მამაკაცები ქალებისა და ბავშვებისაგან, გაძარცვა მთელი ქონება, რომელიც გამოიტანა სოფ. კემ-არხის მცხოვრებთათვის წართმეულ ძლემებზე, რის შემდეგ ყველა შეპყრობილი მამაკაცები მოჰკლეს მდინარე არაქსის ნაპირას, ორივე ბედი ეწვია აიშაურის საზოგადოების სოფ. კერიმარხს, არშაკენტს, ტაკიარლიას, კორუზლუნეს, ულალიკს, არზენკენდერის საზოგადოების სოფ. აკვერანს, დელეგარს, პურპუს და ალი-ბეკს. ეჩმიაძინის მაზრის სოფ. ავჯარ იბდალუს, არხუნს, კელანი-აროდიხს და ბასარგეჩარსკის რაიონის სოფ. კიზილვანს, ჟბატანს, ზაგალუს, შახაბს და სხ. სოფელ. შახაბში ნამუსი ახადეს ქალებს და ბავშვები კი დასწვეს. ასეთივე ბედი ანიცადეს მილი-დარისი რაიონის ზოგიერთმა სოფლებმა და ერევნის მაზრის ...ანსკის და ველიჩაისკის საზოგადოებებმა. ვინც გადარჩა ამ დარბეულ რაიონებში, დახეტიალობენ მთებში და იხოცებიან შიმშილისაგან. მხოლოდ ლტოლვილთა მცირე ნაწილმა შესძლო ადერბეიჯანის საზღვრებში შესვლა. ეს ამოხოცვა იწვევს ადერბეიჯანის ხალხში დიდ აღშფოთებას. სამხედრო საქმეთა მინისტრმა ენერგიული პროტესტი განუცხადა სომხეთის მთავრობას ამ ხალხის გაჟლეტის გამო და უმაღლეს კომისარს პოლკოვნიკ ჰასკელს, რათა მან მიიღოს დაუყონებლივ საჭირო ზომები ერევნის გუბერნიის მშვიდობიან მუსულმან მცხოვრებთა გაჟლეტის შესაჩერებლად".

დეპეშები

(საქართველოს დეპეშათა სააგენტო)

2 ოქტომბერი.

ბოლშევიკური ცნობები.

მოსკოვი. ოქტ. 2. სამხედრო ცნობა. დასავლეთის ფრონტი. ლუგის და გდოვის რაიონებში ჩვენი ჯარი მდ. ლაბას აღმოსავლეთით მოწინაამდეგეს ებრძვის. მტერმა მდ. დასავლეთ დვინაზე გადმოსვლა სცადა, მაგრამ სრულით უკუ ვაგდეთ. ბორისოვის და ბობრუისკის მიმართ. სწარმოებს ბრძოლა, რომლის შედეგიც ჯერ ცვალებადია. სამხრეთის ფრონტი. გლუხოვისა და ლგოვისკენ მკაცრი ბრძოლებია. კურსკის მიმართულებით მკაცრი ბრძოლის შემდეგ ქ. მალო-არხანგელსკი დავტოვეთ. ქ. ლივნის სამხრეთით ჩვენი ჯარი მოწინაამდეგის შემოტევას იგერიებს. დონზე გადმოსულ მტრის ჯართან მკაცრი ბრძოლა გრძელდება. ვორონეჟის ჩრდილო დასავლეთით 15 ვერსის მანძილზე მდ. ხოპერის შესართავის ქვემოდ მოწინაამდეგე ისევ გადავდევნეთ დონზე. თურქესტ. ფრონტი. ცარიცინისაკენ ავიღეთ გრაჩევსკაია. ქ. ილეცკის სამხრეთ აღმოსავლეთ. მოწინაამდეგის ცხენოსანმა ჯარმა სუხორინსკოე აიღო. აღმოსავლეთის ფრონტი. კურგანის რაიონში ჩვენი ჯარი მდ. ტობოლისკენ მიმავალ გზებზე იმყოფება. ნოვო-უტიაჩკოვსთან კონტრ იერიშით 450 ტყვე წამოვიყვანეთ და ხელთ ვიგდეთ 10 ტყვიისმფრქვეველი. იშიმის რკინის გზის ორივე მხარეზე ჩვენი ჯარი ავიწროვებს მოწინააღმდეგეს, რომელიც მედგარ წინააღმდეგობას გვიწევს, მაგრამ მის ჯარს სამხრეთისკენ და ჩრდილოეთისკენ ვდევნით. ბუზუევსკის დასავლეთით რამდენიმე სოფელი ავიღეთ. ტობოლის რაიონში მტერს ბრძოლით ვაკავებთ პლავსკთან.

ჰელსინგფორსი, სექტ. 27. გაზეთ „ავტონბლადეტ"-ის კორესპონდენტი იუწყება ჰელსინგფორსიდან, რომ სექტემბრის 17 იქ მოხდა თათბირი ფინეთის მთავრობასა და მოკავშირეთა წარმომადგენლების შორის, რის შედეგათაც ფინეთის მთავრობამ გადასწყვიტა ჯერჯერობით პასუხი არ გასცეს საბჭოთა რუსეთს მის საზავო წინადადებაზე და ეცადოს ხელი შეუშალოს ბალტიის სხვა სახელმწიფოებს ბოლშევიკებთან ზავის შეკვრაში. როგორც ამბობენ, მოკავშირეთა წარმომადგენლებმა ფინეთის მთავრობას იმის გარანტია მისცეს, რომ ინგლისის ფლოტი ფინეთის ყურედან არ იქნება გაყვანილი.

№-ის არმიის შტაბი. ენკ. 29. მიღებულ ცნობებით, ციმბრიდან სამშობლოში მიმავალ ჩეხო-სლავაკების მაგიერ იაპონიის და ამერიკის ჯარები მოდის. ვლადივოსტოკში ჩეხო-სლავაკების მიერ დაცლილ ვაგონებს ამერიკელებს აძლევენ, ხოლო ჩეხო-სლავაკებს სამშობლოში გზავნიან ამერიკაზე.

ლიონი. ოქტ. 1. დღეს შეუდგნენ ეკონომიურ ხასიათის რეპრესიულ ზომების განხორციელებას გერმანიის წინააღმდეგ. ასეთი ზომები გაგრძელდება მანამდე, სანამ ფონ-დერ-ჰოლცის ჯარი ბალტიის მხარეს არ დასცლის ამავე დროს გერმანიის მთავრობამ ფორმალური ბრძანება მისცა გენ. ჰოლცს, დაუყოვნებლივ დასტოვოს კურლიანდია.

ვიტებსკი. ენკ. 29. ვარშავაში გაზ. „პოლსკა" იუწყება, რომ ჩეხის ნაციონალისტურ წრეებში პოლონეთთან ომისთვის ემზადებიან და ამ მიზნით მოლაპარაკებას აწარმოვებენ დენიკინთან და გალიციის მინისტრთან პეტრუშევიჩთან.

ბელოსტროვი. ენკენ. 29. «ჩიკაგო ტრიბუნ»-ის პარიზის გამოცემა იუწყება, რომ იაპონიასა, ინგლისსა და საფრანგეთს შორის ივლისში დაიდო საიდუმლო ხელშეკრულება ამერიკის ინტერესების საზიანოდ ჩინეთში გავლენის სფეროების გაყოფის შესახებ. საფრანგეთის მთავრობა ამ ცნობას უარყოფს. ლატვიის მთავრობამ ბრძანება გასცა, დათხოვნილ იქნენ ჯარიდან 1895—1912 წწ. ჰასაკის ახალგაზდები:

ამერიკის წარმომადგენელმა პოლკ-მა განუცხადა მოკავშირეთა უმაღლეს საბჭოს, რომ საზავო კონფერენციის მუშაობა განუსაზღვრელ დრომდე გაგრძელდება, რადგან მოკავშირეთა შორის უთანხმოებაა და რუმინია კონფერენციას არ ემორჩილება.

საფრანგეთის კოოპერატივების ყრილობამ სიძვირის საკითხის შესახებ შემდეგი რეზოლიუცია გამოიტანა: „ყოველგვარ საქონლის და სურსათის სიძვირე ომმა გამოიწვია, რომლითაც მომარაგებული საქონელი გამოილია და შეიქმნა მუშა ხალხის ნაკლებლობა, და აგრეთვე წარმოება დაეცა, დაიშალა ტრანსპორტი, და აუარებელი ქაღალდის ფული გამოიცა, საფრანგეთმა უნდა შეიგნოს, რომ მთელი ქვეყნის მეურნეობა აღდგენილი იქნება მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ყველა მომარაგება საზოგადოებრივ კუთვნილებად გამოცხადდება და თანასწორად გაიყოფა.

ესტლანდიის, ფინეთის, ლატვის და ლიტვის სოციალისტების ყრილობა მოითხოვს თავის მთავრობათაგან, მიიღონ საბჭოთა რუსეთის საზავო წინადადება და გააკეთონ ყოველივე, რომ ზავს მიაღწიონ. ყრილობამ ყველა ქვეყნის სოციალისტურ პარტიებს მიმართა მოწოდებით, იბრძოლონ მთელი ძალღონით და ხელი შეუშალონ საზავო მოლაპარაკების წინააღმდეგ მიმართულ იმპერიალისტების ცდას. განმარტებით გამოვიდნენ პრემიერ მინისტრი და საგარეო საქმეთა მინისტრი. სოციალ-დემოკრატები მოითხოვდნენ სეიმის დაუყონებლივ მოწვევას საბჭოთა რუსეთის წინადადების განსახილველად.

გერმანული პრესის ცნობები.

ვოლფის სააგენტოს ცნობით, გერმანიის მთავრობას კიდევ არ მიუღია მიწვევა ვაშინგტონში კონფერენციაზე მონაწილეობის მისაღებად.

შვეიცარიიდან მიღებულ ცნობების თანახმად, ამერიკაში მიემგზავრება სამხრეთ სლავიანთა დელეგაცია, რათა იქ პროპაგანდა გასწიოს ქ. ფიუმეს სამხრეთ სლავიანთათვის გადაცემის სასარგებლოდ. როგორც ამბობენ, დელეგაციას დაეხმარება ამერიკის დაინტერესებული წრეები.

იტალიური პრესის ცნობები.

ჰელსინგფორსიდან იუწყებიან, რომ გენ. როძიანკო და პოლკ. ვოლფმა ჩრდილოდასავლეთის არმიისადმი გასცეს ბრძანება, სადაც ბოლშევიკებთან ბრძოლისთვის მოუწოდებენ პეტროგრადის განთავისუფლებლად. მოსალოდნელია ძლიერი ბრძოლის განახლება.

ახალი ამბები

დღეს, საღამოს სრულ 6 ს., დანიშნულია ს. ს. დ. მ. პ. ცენტრალური კომიტეტის სხდომა.

◆ დღეს, საღამოს 5 ს., ნაძალადევის თეატრში დანიშნულია შეერთებული სხდომა 1 რაიონული კოლექტივის, ყველა მცირე კოლექტივების და პროფესიონალური კავშირების ფრაქციების. განსახილველია კითხვა მომავალ რკ. გზ. პროფ კავშირების ყრილობის შესახებ.

◆ ბათუმში 1 ოქტომბერს გემ „ჩერნოგორიით" ჩამოვიდა ადესიდან საქართველოს კონსულის ე. ი. უზნაძის თანხლებით 300-მდე საქართველოს ქვეშევრდომი. მათ შორის არიან პროფესორები, სტუდენტები და გერმანია-ავსტრიიდან დაბრუნებული სამხედრო ტყვეები.

◆ **სომხეთის საზავო დელეგაციის** წევრმა მ. პაპაჯანიანმა ითხოვა განთავისუფლება ამ თანამდებობიდან, რაზედაც მთავრობამ დადებითად უპასუხა.

◆ **დამფუძნებელ კრების** წევრი ივ გომართელი 3 ოქტომბერს მიემგზავრება სამეგრელოს ცენტრებში მომენტის შესახებ მოხსენებების გასაკეთებლად. მოხსენებას გააკეთებს: შაბათს, 4 ოქტომბერს აბაშაში; კვირას, 5 ოქტომბერს ბანძაში; სამშაბათს, 7 ოქტომბერს მარტვილში; ოთხშაბათს, 8 ოქტომბერს ნოქალაქევში; ხუთშაბათს, 9 ოქტომბერს ძველ სენაკში; პარასკევს, 10 ოქტომბერს ახალ-სენაკში, შაბათს, 11 ოქტ. ხობში; კვირას, 12 ოქტომბერს, ქ. ზუგდიდში.

◆ **ინგლისელი მექანიკოსების მოწვევა.** საქართველოს მთავრობას განზრახული აქვს სატრანსპორტო სამსახურში მოიწვიოს 50 ინგლისელი ტექნიკოს-მექანიკოსი.

◆ **ქალაქის საარჩევნო კომისიის საყურადღებოთ.** დამფუძნებელ კრების ცენტრალური საპარლამენტო საარჩევნო კომისია იძულებულია ერთხელ კიდევ განმარტოს საქალაქო საარჩევნო კომისიათა საყურადღებოთ, რომ საარჩევნო კანონის ძალით არჩევნებზე დახარჯული ფულის ანგარიში ასე უნდა შეადგინონ: უნდა გამოანგარიშებულ იქნას მთელი ჯამი დახარჯულისა, ამ ჯამიდან 25% ქალაქმა უნდა გაიღოს, დანარჩენი უნდა დაიფაროს ცენტრალური კომისიის მიერ მიცემულ ავანსიდან. ავანსათ მიცემულ ფულიდან თუ რამე გადარჩება, დაბრუნებულ უნდა იქნას, თუ დააკლდება, კომისია შეავსებს. თუ ასე არ იქნა გამოანგარიშებული და სათანადო საბუთით დამტკიცებული—ისე კომისია ანგარიშებს არ განიხილავს.

◆ ამხ. გრიშა ლორთქიფანიძე წაიკითხავს მოხსენებას საბჭოთა რუსეთის ამბებზე—პარასკევს 3 ოქტომბერს ხაშურში, და შაბათს საღამოს, 4 ოქტომბერს ზესტაფონში.

◆ შაბათს, ოქტომბრის 4 ს, ვაჟთა მეორე გიმნაზიის შენობაში (3 სართული) საღამოს 6 საათიდან იწყება მაცადინობა გზათა ტექნიკოსების მოსამზადებელ კურსებზე. ჩაწერილ პირთ ევალებათ გამოცხადდენ აღნიშნულ დროზე.

◆ **სახელმწიფო თეატრი.** სახელმწიფო თეატრის დირექცია საზოგადოების საყურადღებოთ აცხადებს, რომ იმ პირებს, რომელნიც ჩაეწერნენ პირველ აბონემენტზე, შეუძლიათ მიიღონ ბილეთები თეატრის კასაში 2 ოქტომბრიდან დილის 10 ს. 2 საათამდე და საღ. 6 ს. 8 საათამდე.

◆ **სახურსათო განყოფილებას** გაეცია 1 მარტიდან 1 ენკენისთვემდე: შაქარი 6280 ფ., პური 80,000 ფ., მჟადი 11,510 ფ, ნახშირი 5772 ფ., მარილი 13,554 ფ., საპონი 3830 ფუთი, კრუპა 863 ფ., ლობიო 1125 ფ. ნავთი 7860 ფ., ზეთი საჭმელი 528 ფ., სიმინდის ფქვილი 1500 ფ., თივა, შეშა და სხვა. საერთო ჯამი 16,000,000 მანეთამდე. გადატრიალებული თანხა განყოფილებისა 60,000,000 მ. უდრის.

◆ **ლექცია.** დღეს, 3 ოქტომბერს ავლაბრის სახალხო უნივერსიტეტის აუდიტორიაში შესდგება ქართულ ენაზე უფასო ლექციების კითხვა. ჰიგიენაზე წაიკითხავს ექ. ნ ტურიაშვილი, ჩვენი ქვეყნის სიმდიდრე: წაიკითხავს ინჟ. ეპ. ალშიბაია. დასაწყისი საღამოს 6 საათ.

◆ **ყოფილ აფიცერთა დამხმარე საზოგადოების** გამგეობა სთხოვს თავის წევრებს, დააჩქარონ პაის შემოტანა რომელიც შემოტანილი უნდა ყოფილიყო თანახმად საზოგადო კრების დადგენილებისა 1 ოქტომბრამდის. გამგეობა იმყოფება: რუსთაველის პროსპ. № 24.

კ რ ე ბ ე ბ ი.

დღეს, 3 ენკენ. საღამოს ლექციების შემდეგ დანიშნულია სასოფლო-სამეურნეო კურსების მსმენელთა სასწრაფო კრება, რომელსაც მსმენელები აუცილებლად უნდა დაესწრონ განსახილველია საკითხები: 1) გამგეობის მოხსენება 2) ახალი გამგეობის არჩევა, 3) ლექციების საკითხი, 4) კურსების საკითხი და სხვა.

— დღეს, საღამოს 5 საათზე დანიშნულია 1 რაიონის სოც.-დემ. ქალთა ორგანიზაციის საზოგადო კრება. სთხოვენ ყველა ამხანაგებს ზუსტად დაესწრონ.

— დღეს, საღამოს 6 საათზე ვერის მუშათა კლუბის დარბაზში დანიშნულია საზოგადო კრება, აღნიშნულ კლუბის სცენის მოყვარეთა და სცენაზე მუშაობის მსურველთა.

— დღეს, საღ. 5½ საათზე დანიშნულია საქ. ახ. მარქსისტთა ორგ. ცენტ. კომიტეტის კრება.

— კვირას, 5 ოქტომბერს საღ. 5 ს. დანიშნულია თფილისის ბებია-ქალთა საზოგადოების წევრთა საერთო კრება სანიტარულ გადასახადის გასანაწილებლათ. კრება შესდგება ქალთა საეპარქიო სკოლაში, სომხის ბაზარი, სომხის ტუპიკი, № 5.

უცხოეთი

მდგომარეობა ელზას ლორენში.

გაზ. „ჰუმანიტეს" 31 აგვისტოს ნომერში მოთავსებულია დ. რენულის წერილი ელზას-ლორენში გამეფებულ რეაქციის და სამხედრო ტერორის შესახებ. ის სწერს: „სამხედრო წესებია გამოცხადებული მულგაუზენის, ტანის და გუნზვილერის ოლქებში. კრებები და მანიფესტაციები აკრძალულია. ურჩნი სამხედრო სასამართლოს გადაეცემიან. ასეთია ის საშიშარო ამბები, რომელსაც გადმოგვცემს ელზასის დეპეშათა სააგენტო, რომელიც აცხადებს, რომ სამხედრო პირები იძულებულ შეიქნენ მიემართნათ ასეთ ზომებისათვის, რადგანაც იარაღით ხელში გამოვიდენ ელზასის შეიარაღებული მუშებიო. ჩვენ ვიცით რა ფასი აქვს ასეთ ბრალდებებს. ჩვენ ვერ დავიჯერებთ სააგენტოს ცნობებს, რადგანაც ვიცით, როგორ იქცევიან ჩვენი მმართველები ელზასში. როგორც სამხედრო, ისევე სამოქალაქო მმართველებმა თვის გარშემო შემოიკრიბეს ყველა რეაქციონერი ელემენტები. მართველობა ყოველთვის მხარს უჭერს მესაკუთრეებს, რეაქციონერებს, კლერიკალებს, თუნდაც ისინი გერმანოფილები იყვნენ. ჩვენმა ამხანაგმა გრუმბახმა თავის ენერგიულ, მგრძნობიარე სიტყვაში, რომელიც წარმოსთქვა პარტიის ნაციონალურ საბჭოში, ნათლად გაგვაცნო ელზასის მუშათა კლასის მდგომარეობა. ჯერ გუშინ კაშენმა დეპუტატთა კამერაში მოგვაგონა ის ძალადობა, რომელსაც ადგილი ჰქონდა მუშათა კლასის მიმართ ელზასში. დიახ! ეს ის პროვოკაციული პოლიტიკაა, რომელსაც აწარმოებენ გენერლები და რომელთაც იცავს ნაციონალისტური და მონარქიული გაზეთი „აქსიონ-ფრანსეზ" და რომელიც ამზადებს ტრაღედიას მულგაუზენში.

თუ მულგაუზენის მუშებმა წინააღმდეგობა გაუწიეს, რადგანაც მათ წაართვეს ყველა უფლებები და მათ შორის გაფიცვის თავისუფლება, მაშინ საფრანგეთის ჯარისკაცები იხილავენ თავიანთ ძმების ელზასელების სისხლს. ჩვენ იმედი გვაქვს, რომ არ მიაყენებენ საფრანგეთის ხალხს ამ სირცხვილს და უბედურებას. მაგრამ პირველ ყოვლისა საჭიროა მილერანის გადაყენება, რომელიც პასუხისმგებელია ყოველივე იმაში, რაც ხდება დღეს ელზასში. სამწუხაროდ, არ ვართ დარწმუნებული იმაში, რომ ჩვენი იმედები გამართლდება.

ჩვენი მეგობრები, რომლებიც ... ცულ არიან ... დაიტანჯებიან ... რიზმისაგან".

შრომის გენერალურ კონფედერაციამ ელზასში მომხდარ ამბების შესახებ პროტესტი გამოიტანა, რომლის შინაარსის შემდეგია: „კონფედერაციის გენერალურმა ბიურომ შეიტყო გაზეთებიდან, რომ მულგაუზენში გამოცხადდა სამხედრო წესები. ბიურო სთვლის თავის თავს მოვალეთ გამოაცხადოს პროტესტი იმ ძალადობის შესახებ, რომელსაც ადგილი ჰქონია მულგაუზენში და რაიონებში. ბიურო შეეკითხა დეპეშით ელზას ლორენის სინდიკატის მდივანს—მუშების მდგომარეობის შესახებ, რადგანაც საჭიროთ სცნობს მიიღოს სასწრაფო ზომები მუშების ინტერესების დასაცავათ.

ს.-დ. პარტიაში

თფილისის რკინისგზის სადგური. 30 სექტემბერს, საღამოს, კონდუქტორების აუდიტორიაში შესდგა რკინისგზის რაიონის პარტიის წევრების შეერთებული კრება, რომელსაც დაესწრო დაახლოვებით 400 წევრი. კრებაზე გამოცხადდა მთელი რაიონის კოლექტივების და ქვეკოლექტივების წევრები, ყველა დარგიდან კავშირების წარმომადგენლები. კრებაზე იყო მოხმობილი რკინისგზის მილიციის კავშირების კამიტეტი. განსახილველი იყო შემდეგი კითხვები: 1) ძველი კოლექტივების და ქვეკოლექტივების გასული მოღვაწეობა, 2) კოლექტივების და მცირე ქვეკოლექტივების წევრების დამტკიცება. მოხსენებას აკეთებს თფილისის რკინისგზის პროფესიონალური კავშირების კოლექტივების და ქვეკალექტივების თავმჯდომარე ამხ ილ. გიორგაძე. ის ეხება გასულ ხანში კოლექტივების და ქვეკოლექტივების მოღვაწეობას, რომელიც კრებამ ერთხმად მოიწონა. შემდეგ შინაარსიანი მოხსენება გააკეთა ილ. გიორგაძემ მომენტზედ. ბოლოს ორატორმა მოუწოდა კრებას, მხარი დაუჭირონ მთავრობას იმ გადადგმულ ნაბიჯებში, რომელიც გამოიხატება ქვეყნისა და სამშობლოს დაცვაში. ორატორი მხურვალე ტაშით დააჯილდოვა კრებამ და აღთქმა დასდო უკანასკნელ სისხლის წვეთამდის დაიცვან თავისუფლება. დასასრულ მოხდა კოლექტივების კანდიდატების დამტკიცება. კოლექტივების ხელმძღვანელათ დამტკიცებული იქნა: 1) ამხ. ი. გიორგაძე, 2) ნოე ჯიბლაძე, 3) ი. ასამბაძე, 4) მ. სალუქვაძე, 5) ბაცან კალაშვილი, 6) ბოლქვაძე, 7) ე. გელსნიძე, 8) ი. გაჩეჩილაძე, 9) ნ. ნიკოლაშვილი, 10) ნ. დოლიძე, 11) კორძაძე, 12) თ. მეგრელიშვილი. კოსტა შენგელაია პარტიამ აირჩია საპატიო წევრად.

სადგურის კორესპონდენტი.

თფილისი. 30 სექტემბერს შესდგა საქ. სოც.-დემ. მ. პ. თფილისის კომიტეტის სხდომა, დაესწრო 11 წევრი. არ გამოცხადდენ, პირველ რაიონიდან: გ. ფოფხაძე, ილ. გიორგაძე და დ. ლორთქიფანიძე, მეშვიდედან—კვერნაძე. წინა სხდომის ოქმი დამტკიცდა. დღის წეს რიგში იყო კითხვები: პარტიული სკოლა, რკინის გზის სამმართველოს მოსამსახურეთა მომართვა, ცენტრალურ კომიტეტის მომართვა, რომ მომავალ 8 ოქტომბრის კოოპერატივების ყრილობაზე კომიტეტმა მიიღოს აქტიური მონაწილეობა, მეორე რაიონის განცხადება არსენალში მუშაობის გაძლიერების შესახებ, ქალთა ორგანიზაცია, კოოპერატივ „ალორძინების" შესახებ.

კრების გახსნისას კომიტეტმა დაამტკიცა პრეზიდიუმის დადგენილება მომავალ წლის სასტამბო ხარჯების გაღების შესახებ. ჯერ ჯერობით ამ საქმისათვის, ქაღალდის შესაძენათ გადაიდო 10.000 მანეთი. საკითხი პარტიულ სკოლის შესახებ გადაწყდა დაისვას მომავალ რაიონების შეერთებულ სხდომაზე, სადაც მოწვეული იქნებიან პრეზიდიუმის მიერ ლექტორებიც. რკინის გზის სამმართველოს მოსამსახურეთა განცხადების გამო, რომ ისინი გადარიცხულ იქნენ პირველ რაიონის წევრებათ, ვინაიდან ამ რაიონთან ისინი უფრო მჭიდროთ არიან შეკავშირებული, როგორც ტერიტორიალურათ, ისე წმინდა ორგანიზაციულ და პროფესიონალურ საკითხებში, კომიტეტმა დაადგინა, დარჩეს ძველი მდგომარეობა მომავალ წლის იანვრამდე და მანამდე კი სისწორით გამორკვეულ იქნას ყველა მიზეზები სამართველოს მოსამსახურეთა ასეთი განცხადებისა. 8 ოქტომბერს განზრახულ ამიერ, კავკასიის კოოპერატიულ ყრილობის გამო, გადაწყდა რაიონებმა მიიღონ ამ საქმეში აქტიური მონაწილეობა. გაძლიერებულ იქნეს პარტიული მუშაობა არსენალში და კომიტეტმა მიიღონ ყოველივე ზომები,

---

ტრიაც, რუსეთთან შედარებით საკმაოთ განვითარებულია.

ვერც ერთი ჩამორჩენილი ქვეყანა სოციალიზმს ვერ განახორციელებს მანამდე, სანამ დასავლეთი ევროპა არ შემოეიღებს მას. ასეთია ურყეველი აზრი მარქსისა.

ჩამორჩენილ ქვეყანას სოციალიზმისთვის არაფერი არ მოეპოვება, გარდა ცარიელი სურვილისა და თუ განვითარებულმა ევროპამ არ გაუწოდა მას ხელი, არ დაეხმარა ცოდნით, მასალით, ფულით, როგორ შესძლებს სოციალიზმის დამყარებას.

სოციალისტური წყობილების აღორძინებისა და არსებობისთვის აუცილებელია მსხვილი წარმოების არსებობა და მისი გასაზოგადოება.

ერთი მიბრძანეთ, რა უნდა გაასაზოგადოოთ, როცა არაფერი მოგვეპოვებათ, გარდა მშრალი მასალისა?

აი დემოკრატიული წყობილება ამიტომაა აუცილებელი, რომ ის ხელს უწყობს ქვეყნის ეკონომიურათ განვითარებას, წარმოების ზრდასა და გამრავლებას, მშრომელი ხალხის გალონიერებას, განვითარებას, გაწრთვნას და ამრიგათ სოციალური ურთიერთობის დამყარებას.

მარქსის წინააღმდეგ ბალშევიკებს უნდოდათ დაემტკიცებიათ, რომ ჩამორჩენილ ქვეყანაში შესაძლებელია სოციალიზმის უფრო ადრე დამყარება და უფრო მალეც, ვიდრე განვითარებულ და დაწინაურებულ ქვეყნებში.

გააჩაღეს სამოქალაქო ომი და მთელ რუსეთს სისხლით რწყავენ. რუსის ხალხს დაეკარგა ყოველგვარი რწმენა და იმედი და დღეს მისი სხეულის დაწიწკნას უკვე პოლონეთისა და რუმინეთის იმპერიალისტები შეუდგენ, ხვალ ალბათ მათ მაგალითს სხვებიც წაჰბაძავენ.

ამგვარათ, ბალშევიკებმა დემოკრატიული წყობილების ყოველგვარი ნიშანწყალი მოსპეს და სოციალიზმის დამყარების მაგიერ, ხალხი სამოქალაქო და იმპერიალისტურ ომში გაახვიეს.

ის გზა, რომელსაც დაადგა თავიდანვე ჩვენი პარტია და მთავრობა, სრულებით გაამართლა, მოიწონა და დაადასტურა გერმანიისა და ავსტრიის რევოლუციამ.

დეე, რუსეთის ბალშევიკებმა გვლანძღონ და გვაგინონ. ორივე წარვსდგებით ისტორიის მიუდგომელი სამსჯავროს წინაშე და ვნახავთ, ვის გაამტყუნებს.

მას შემდეგ რაც გერმანიამ აირჩია ისეთი სარევოლუციო გზა, როგორსაც დაადგა ჩვენი პარტია, ჩვენთვის უკვე გამორკვეულია ისტორიის მსჯავრი.

დღეს ჩვენში დემოკრატიის ბატონობაა. მისი ნებით მოწვეულია უაღრესათ დემოკრატიული საარჩევნო გზით დამფუძნებელი კრება, რომლის წინაშეც რესპუბლიკის მთავრობა პასუხისმგებელია, ყოველგვარი უფლება-პოლიტიკური და სამოქალაქო, განხორციელებულია, ხოლო ცხადი უნდა იყოს ყველასათვის, რომ ამ უფლებებს მთავრობა არ მისცემს რესპუბლიკის აშკარა მტრებს.

დემოკრატიული სკოლა, ერობა, თვითმართველობა, სასამართლო, ჯარი, კანონმდებლობა, ყოველივე ეს თანდათან იმაგრებს ჩვენს ცხოვრებაში ფესვებს.

ჩვენ გვაკლია ბევრი აუცილებელი საქონელი, მუშა ხალხი შიშველია, მშიერი. ვისაც ვენდეთ, ზოგ-ზოგი უსინდისო, მექრთამე გამოდგა.

ხომ იცით, თითო მახინჯი ოჯახში არ გამოილევაო, ნათქვამია და საქართველოს რესპუბლიკაში ხუთასი ათასი ოჯახი მაინც იქნება!

ასეთ საშინელ პირობებში ჩვენმა მთავრობამ შესძლო შინაური და გარეული მტრების დამარცხება და ჩვენი თავისუფლების გადარჩენა და როგორა გგონიათ,—შინაური ყაჩაღებისა და მექრთამეების დამარცხებასა და მოსპობას ველარ შესძლებს?

ვიქონიოთ მოთმინება, დავაცალოთ და დავეხმაროთ მას.

გარეშე ქვეყნების მდგომარეობა აწეწილ-დაწეწილია, შინაური საქმე რთული და ურიცხვია, მტერი ჯერ კიდევ მრავალი, მთავრობა კი ერთი. განა შესაძლებელია, რომ ასეთს პირობებში ყოველისფერს დროზედ გაწვდეს მთავრობა და სწრაფათ გააკეთოს?

— მე შიმშილითა ვკვდები, ვითმენ ყოველისფერს და აგერ ჩემი ამხანაგი, რომელსაც ჩემთვის მაგალითი უნდა ეჩვენებია, ჯიბეებს ისქელებსო, გაიგონებთ ზოგიერთი უკმაყოფილო მუშებისაგან.

მართალია, მთავრობის ხელქვეით დაწესებულებებში ზოგჯერ უსამართლობასა აქვს ალაგი, შესაძლებელია მექრთამეობასაც, მაგრამ მთავრობა ხომ გულთმისანი არ არის, მიეცით ამისთანა პირები პირდაპირ მთავრობას ხელში. გადუშალეთ საბუთები და არა ლითონი ან ყურმოკრული სიტყვები.

აი ეს იქნება მოქალაქეობა, თვისი მოვალეობის ასრულება და რესპუბლიკის სამსახური.

ნიკოლოზ პირველმა ვერ მოსპო რუსეთში მექრთამეობა, თუმცა დარწმუნებული იყო, რომ იმის მეტი სულყველა ქრთამს იღებდა და ჩვენი მთავრობა ჯერ კიდევ ფეხ აუდგმელ რესპუბლიკაში როგორ მოსპობს ერთის დაკვრით ამ სენს!

— კიდეც მივუთითეთ და კიდეც დავაჭერინეთ, მაგრამ რა გამოვიდა,—ისევ გამოუშვესო, გამიგონია აქა იქ.

ერთს მეც ვიტყოდი: დამცემები, ყაჩაღები, სპეკულიანტები, მექრთამეები სწრაფად უნდა იყონ გასამართლებული და სასტიკათ დასჯილი.

რა იქნებოდა, რომ ჩვენი პარტია და მთავრობა სხვა გზას დადგომოდა ჩვენი ცხოვრების მოსაწყობად და სამოქალაქო ომის ცეცხლი დაენთო?

რა იქნებოდა? აღარც ჩვენ ვიქნებოდით, აღარც ჩვენი თავისუფლება, აღარც ჩვენი რესპუბლიკა.

რუსეთში ას მილიონზე მეტი მცხოვრებია. იქ სამოქალაქო ომი ათ წელიწადსაც რომ გაგრძელდეს, ხალხი მაინც წელში გაიმართება ბოლოს.

ჩვენს რესპუბლიკაში კი სამ მილიონ ნახევარი მცხოვრებია. ასეთ მცირე რიცხოვან ქვეყანას სამოქალაქო ომი რამდენიმე თვის განმავლობაში მთლათ გაანადგურებს.

რუსეთს გარეშე მტრისა იმდენათ არ ეშინია, რადგანაც სივრცით მეტად დიდია და ბევრი ცენტრი აქვს. რამდენიც უნდა იაროს მტერმა, მთელ რუსეთს მაინც ვერ გალევს. რამდენი ქალაქიც უნდა აიღოს, მაინც ბევრი დარჩება.

ჩვენ კი პატარა ადგილი გვიკავია და სულ ორი ცენტრი გვაქვს: თბილისი და ქუთაისი; მტერი კი ბევრი გვყავს და არა სძინავს.

როგორც კი გაჩაღდებოდა ჩვენში სამოქალაქო ომი, ყოველი მხრიდან შემოგვესეოდა მტერი, აიღებდა თბილისსა და ქუთაისს და ამით დასრულდებოდა ჩვენი რევოლუციაც, რესპუბლიკაც, სოციალიზმიც.

ეს მიზანი მართლაც ჰქონდა ბევრს, ვინც ჩვენში სამოქალაქო ომის გაჩაღებას ცდილობდა, მაგრამ ნურას უკაცრავათ!

ძირს სულმოკლეობა და გულ გატეხილობა!

მშრომელ ხალხს დღეს განსაკუთრებული სიმტკიცე და სიფრთხილე მართებს.

დიდი გზა გავიარეთ, ცოტა კიდევ დაგვრჩა.

დავეხმაროთ ჩვენს მთავრობასა და დამფუძნებელ კრებას სახელმწიფოს აშენებაში.

ნუ შეგვაშინებს და ნუ გაგვიტეხს გულს ის მრავალი ნაკლი, რომელიც თან ახლავს ყოველ ახალ საქმეს.

სხვის ნაკლს უნდა დავუპირდაპიროთ ჩვენი ღირსება.

სხვის გულგრილობას—ჩვენი სიყვარული საქმისადმი.

სხვის სისუსტეს დავაჯახოთ ჩვენი სიმტკიცე.

სხვის სულმოკლეობას—ჩვენი გატაცება და აღფრთოვანება.

შემოვიკრიბოთ მთელი ჩვენი სულიერი ძალღონე და მოთმინება, ვიბრძოლოთ სიტყვით, გრძნობით, საქმით, გონებით და საბოლოო გამარჯვება შორს აღარ არის.

ივ. გომართელი.

რომ იქ ადგილი არ ჰქონდეს ყოველგვარ პროვოკაციას.

ქალთა ორგანიზაციის შესახებ დაადგინეს დარჩეს ძალაში ძველი დადგენილება. დასასრულ ამხ. გაჩეჩილაძემ გააკეთა მოხსენება კოოპერატივ „ალორძინების" არჩევნების გამო, რაც მიღებულ იქნა მხედველობაში.

მდივანი.

მუშათა შორის

მუშათა კლუბების კონფერენცია. მოწინავე მუშებს დიდი ხანია თავში უტრიალებს მუშათა კლუბების მოქმედების გაერთიანების საკითხი, განაპირების მოწყვეტილობა, ერთი გეგმის უქონლობა და სხ. კლუბების მოქმედებას აფერხებს მუშათა კლუბის, პროფ. კავშ. საბჭოს და სახალხო უნივერსიტეტის კომისიამ თავის თავზე აიღო ინიციატივა მუშათა კლუბების კონფერენციის მოწვევისა და შემდეგი მოწოდებით მიმართა მათ: „პატივც. ამხანაგებო, რევოლიუციით მონაპოვრების განსამტკიცებლათ და საბოლოო მიზნების მისაღწევათ ერთი საშვალებათაგანია მუშათა მასის გათვითცნობიერება, რასაც შეიძლება მივაღწიოთ კულტურულ განმანათლებელ მუშათა კლუბების და შეგნებული გასართობების საშუალებით. რადგანაც კლუბები გაერთიანებულნი არ არიან, მიდიან სხვა და სხვა გზით და ხშირად დასახულ მიზნებს ვერ აღწევენ.

მუშათა კლუბის, სახალხო უნივერსიტეტის და პროფ. კავშ. საბჭოს კომისია იწვევს კვირას, დილის 10 ნახ. ს. მუშათა კლუბების კონფერენციას კლუბის დარბაზში. (პლეხანოვის ქ. № 123.)

დიდუბე

29 სექტემბერს ეზო-ეზო თურმე დაიარებოდა ვიღაცა პირი ილლიაში ამოჩრილი ქაღალდებით და ბინის დამქირავებელთ უცხადებდა, რომ თქვენ სახლის ქირა უნდა მოუმატოთ სახლის პატრონებსო, მანეთზე სამი მანეთიო. ვინაიდან სამუშაოს გამო მამაკაცები სახლში არ იყვნენ, ქალებს ასე გონებიათ, რომ ეს გადაწყვეტილება მთავრობის მხრივ არის გამოცემულიო. მაგრამ გამოირკვა, რომ სახლის პატრონებს შეუკრავთ თავიანთი კავშირი და კავშირის გადაწყვეტილება სურთ გაატარონ ცხოვრებაში თავიანთი სურვილით. სახლის პატრონები სცდილობენ ძველი მდგმურების დათხოვნას იმიტომ რომ თავისი ქოხი მერე გააქირავონ ერთი ათად, რის მაგალითები აურაცხელია. დღეს, როდესაც ჩვენ მუშა-მოსამსახურეებმა უკვე გადვიხადეთ ერთდროული სანიტარული გადასახადი, სახლის პატრონები და ვაჭარ-სპეკულიანტები გაურბიან ამ გადასახადს და თხოვნებით აპირობენ დროს გაყვანას და ამავე დროს კი სწრაფათ იწევს ყველაფერზე ფასი და ისევ დემოკრატიის ჯიბიდან გლეჯენ უკანასკნელ გროშებს. საჭიროა ამას ყურადღება მიექცეს.

მეთვალყურე.

პროვინცია

ხაშ. ძირულა. (ზემო იმერეთი). ეს პატარა დაბა გამოცოცხლების გზას დასდგომია. ეს კულტურული ცენტრია აურაცხელ გარეშემო მდებარე სოფლებისა. აქ არის აგურის ორი ქარხანა: „კონკორდა" და შრომა. სწორედ ამ ქარხნებმა მოიზიდა შეგნებული მუშები რომლებიც ყოველივე მოწინავე საქმეებს სათავეში უდგიან. განსაკუთრებით დიდი ღვაწლი მიუძღვის ამხ. ერმალოზ ებანოიძეს, რომლის მეოხებითაც აქ მრავალი კულტურული დაწესებულებანი არსებობს. აქ არსებული სამკითხველო, მხოლოდ მან დაარსა, რომლის სულის ჩამდგმელია. ეს სამკითხველო დღეს საუცხოვოთ და საუკეთესოთ არის მოწყობილი, იშვიათად შეხვდება ადამიანი ზემო იმერეთში ასეთ მოწყობილ სამკითხველოს. სამკითხველოს გამგე ამხ. ერმალოზ ებანოიძე შრომას არ ზოგავს სამკითხველოს კეთილდღეობისათვის. მასვე უნდა მივაწეროთ ფოსტა-ტელეგრაფის დაარსება აქ, რომელმაც დიდი სამსახური გაუწია გარშემო მდებარე სოფლებს. წინად უბრალო წერილის გაგზავნაც რომ სდომებოდა ადამიანს, აუცილებლად ზესტაფონში უნდა წასულიყო, რომელიც 15 ვერსზეა მოცილებული და დღეს კი შეძლება აქვს ადამიანს ძირულიდან გაგზავნისა. აქ შესდგა კულტურულ-განმანათლებელი წრე, რომელმაც მიზნად დაისახა ყოველივე კულტურულ საქმეებს სათავეში ჩაუდგეს და გაუძღვეს. ამ წრეში მუშაობს ამხ. ერმალოზ ებანოიძე და სრული დარწმუნებული ვარ, ამ საქმეს იგი კეთილად გაუძღვება და მოაგვარებს ისე, როგორც ეს სასურველი იქნება.

ალ. ილმელი.

—

ს. გორა-ბერეჟოული (გურია). 14 სექტემბერს მოხდა გორა-ბერეჟოულის სოფლის კრება, ამხ. კონდრატე მახარაძის თავმჯდომარეობით. განსახილველი იყო შემდეგი კითხვები: 1) მესამე მასწავლებლის მოწვევის შესახებ; 2) სკოლის ეზოს შელობვის შესახებ და 3) საფონდო ტყეების შესახებ. ზემოხსენებულ კითხვების შესახებ კრებამ იქონია მსჯელობა და დაადგინა: 1) ეთხოვოს ოზურგეთის განათლების განყოფილებას, რათა დაგვინიშნონ მესამე მასწავლებელი; 2) არჩეულ იქნა კომისია, რომლებსაც ევალებათ სკოლის შელობვა. კომისიაში შემდეგი პირნია: მათე დევიძე, გიორგი კობიძე და გიორგი გრიგორის ძე მეფარიშვილი; 3) საფონდო ტყეების შესახებ არჩეულ იქნა ორი კაცი: კოსტანტინე დევიძე და გიორგი კობიძე, რომლებსაც ევალებათ თვალყურის დევნება, რათა საფონდო ტყეები არავინ გააჩეხოს. 7 სექტემბერს აქ გაიმართა წარმოდგენა ადგილობრივ სცენის მოყვარეთა მიერ. წარმოდგენა კარგად ჩატარდა. შემოსავალი გადაიდო ადგილობრივ სკოლის სასარგებლოთ.

ჯ. მ.

—

ტობანიერი (სამტრედიის რ.) ულრმეს მადლობას უცხადებთ მოქალაქე ნოე დიმიტრის ძე სანიკიძეს, რომელმაც შემოსწირა ასი თუმანი ტობანიერის სახალხო სახლის ფონდისთვის.

ტობ. დრამატიულ წრის გამგეობის მონდობილობით ს. სულაბერიძე.

ბიბლიოგრაფია

„ქართული ლიტერატურის სახელმძღვანელოები". II, გრიგოლ ორბელიანი, სილოვან ხუნდაძისა, 1917 წ., გ. 60, ქუთაისი.

სილოვან ხუნდაძის მიერ შედგენილ მეორე სახელმძღვანელოს—გრ. ორბელიანზე—ერთობ კონსპექტიური ხასიათი აქვს და გრ. ორბელიანის შემოქმედების დედაძარღვსაც მკრთალად გვიხასიათებს. მართალია, მგოსანი არ ყოფილა ღრმა მოაზროვნე პიროვნება, მაგრამ მის მიერ შექმნილი ნაციონალისტური კონცეპცია მაინც სარჩულად დაედო ჩვენს ნაციონალისტურ მწერლობას. გრ. ორბელიანს აწმყო არ მოსწონს და წარსულს ადიდებს:

„წარსულთა დროთა, დიდების დროთა,
ყოვლი კეთილი თანა წარიღეს"-ო,—
ამბობს იგი.

ძველ საქართველოში პოეტის აზრით ყოველის მხრივ შესანიშნავი გმირები ცხოვრობდნენ, ამიტომ პოეტი გვიხატავს მათ იმ მიზნით, რომ თანამედროვეებში აღფრთოვანება და გმირობა გამოიწვიოს.

„გმირნო მამულის მადიდნო, თქვენა
ხართ ჩვენი დიდება:
თქვენთა სახელთა ამაყად წარმოსთქვამს შთამომავლობა!
თქვენთა საქმეთა მოთხრობით მოხუცს
ცრემლ-მოედინება,
მხნეობით აღტაცებული ჭაბუკი ხმალსა მიწვდება"-ო,

გვეუბნება პოეტი სადღეგრძელოში. სწორეთ ასეთნაირად უყურებდნენ ჩვენს წარსულს ილია და აკაკი და სწორეთ ამავე მიზნით ასურათხატებდნენ ისინი ჩვენის ისტორიის მიმზიდველ მხარეებს. ასე, რომ არსებითად ქართული ნაციონალისტური ლიტერატურა გრ. ორბელიანის მიერ გამოკაფულ ჩარჩოებში ტრიალებს, რაიმე ორიგინალობა მას არ გამოუჩენია. და სწორედ ეს არ სჩანს ს. ხუნდაძის წიგნაკში. ვერც მუშა ბოქულაძის ახსნაში დავეთანხმებით სავსებით პატივცემულ პედაგოგს. ეს ლექსი მგოსნის მუზისთვის სხვათა შორისაა, შემთხვევითია, მას ილია ჭავჭავაძის „მუშასთან" გამოჯიბრების ხასიათი აქვს და თავიდან ბოლომდე რიტორიკულია. გრ. ორბელიანის დროს არც მაგგვარი მოაზროვნე მუშა ყოფილა ჩვენში და არც გრიგოლი ყოფილა მაგრე გულშემატკივარი მუშის ბედისა. ის ადამიანი, რომელიც საშინლად გააბრაზა კერესელიძის მიერ „ცისკარში" ჭონქაძის „სურამის ციხის" დაბეჭდვამ და რედაქტორს ამისთვის ბოდიშიც კი მოახდევინა, არ შეიძლება რომ გულწრფელი მოყვარული ყოფილიყო მოქულაძეების, რომელთაც ამ ქვეყნიურ კითხვების გადასაწყვეტათ ჩვენი მებატონე პოეტის რწმუნებით, ზეცა მიუჩნევია. აქ ნათლად გამოსჭვივის თვით პოეტის კლასიური ინსტიქტი—ეშინია მუშა არ აუჯანყდეს მას—და არა ნამდვილი მუშის ფსიხოლოგია.

რაც შეეხება მგოსნის ბიოგრაფიას, აქ სულ ზედმეტია მისი გაბრიელ ეფისკოპოსთან შედარება (გვ. 7) და ის ფაქტიც არ არის სწორი, თითქოს გრიგოლ ორბელიანი იმ წრის წევრი იყო, რომელსაც 1832 წ. აჯანყების მოხდენა უნდოდა. გამოძიებიდან მტკიცდება, რომ ორბელიანი „Наливайко"-ს გადათარგმნისა და „იარალის" დაწერის გამო, ამ წრის მხოლოდ თანამგრძნობად იცვნეს მაშინდელმა ჟანდარმებმა. ვინ არ იცის, რომ ეს პატივცემულნი გვამნი მას ჟამსა შინა ყველა არა მათიზურად მოაზრეს „ფარულ საზოგადოების" წევრებად ნათლავდნენ!

ვარლამ ხუროძე.

თეატრი და მუსიკა

კაპელა.*)

თუ როგორ იკაფავდა კულტურულ გზას ქართული კაპელა იმ ქალაქებში ან დაბა სოფლებში, სადაც კი კონცერტებს მართავდა, ამას ლამაზად გვიხატავს თვით უტყუარი ფაქტი. ქართველი საზოგადოება ყოველ კეთილ დაწყებულ საქმეს ერთგულად და თანაგრძნობით ეპყრობა. არ იშურებს, შეძლების დაგვარად შეიტანოს თავისი წვლილი საერთო საქმის ასაყვავებლად. ამით აიხსნება, რომ ყოველი დამსწრე კონცერტისა გამსჭვალული იყო იმ გრძნობით, რომ დახმარება აღმოეჩინა კაპელასათვის და ღონისძიება მიეცა საქმის გასაფართოებლად.

ამ კეთილშობლურ გრძნობით სავსე საზოგადოება ფრიად ნასიამოვნები და დაკმაყოფილებული, კონცერტის შემდეგ ერთხმად ამბობდა: „ჩვენ გვეგონა, რომ ჩვეულებრივი მომღერალთა გუნდი გვეწვია და ვფიქრობდით ჩვენი დასწრებით მატერიალურად ხელი შეგვეწყო, მაგრამ ჩვენდა საბედნიეროდ, სულ სხვა სურათს ვხედავთ. მადლობა ქართ. სამუსიკო საზოგადოებას და კოოპერატივთა კავშირს, რომ ასეთი ორგანიზაციული, მუსიკალური და კულტურულად შევსებული მომღერალთა გუნდი მოგვასმენინეს" ო. ასეთი აღფრთოვანება გაისმოდა ყველგან, სადაც კი კაპელა მიდიოდა. კაპელას სამადლობელად იმართებოდა სწრაფად ვახშამი, სადილი. საზოგადოება სცდილობდა რითიმე გადაეხადა მადლობა. მართლაც, ჩვენი საზოგადოება ისე მიეჩვია ქველმოქმედებას, რომ არც კი სჯერა თუ რაიმე საქმეს შემწეობა არ აღმოეჩინა. კაპელა პირველი მერცხალია, რომელიც ხალხს ეწვია ფულის მოსაგროვებლად კი არა, არამედ ესთეტიურათ და კულტურულად ეალერსოს თავის მშობელ ნაზ და რაინდ ერს. კაპელა დემოკრატიული თვით ხალხის შვილია და რა არის აქ საკვირველი, რომ კაპელამ ასეთი აღფრთოვანება გამოიწვია ჩვენ საზოგადოებაში.

დიდ ტანჯვის შემდეგ გვეღირსა ღირსეული და შესაფერი მომღერალთა გუნდის „კაპელას" შეძენა.

კალამს არ შეუძლიან აღწეროს ის სილამაზე, გადმოსცეს ეს სიმდიდრე ბუნებისა, ის შინაარსი ტკბილი ჰანგებისა, რომლითაც კაპელას კონცერტები თვით ფრონტზე ასე შემკული იყო. მართალია, ვაგნერი, რომელიც ამბობს: „იქ სადაც თავდება სიტყვა, იწყება მუსიკა"-ო.

მხოლოდ იქ დამსწრეს და პოეტს შეუძლიან განიცადოს ის ზღაპრული სილამაზე, რომელიც იქ ზღვის პირად არის: ერთის მხრივ სიმინდით მორთული მინდორი, მეორის მხრივ, ამ ყად დასცქერიან, ვით არწივი—გაგრის მთები, კეკლუცი—გულ უხვი სოფელი, გაშლილ მწვანე მინდორზე წამოწოლილი, დაქანცული და ოჯახს მოწყვეტილი მეომარი, წყაროს მუდმივი ჩქრიალი,—სულ განაბული ისმენს კაპელას ჰიკ-ჰიკს, გაზვეული ჩინებულად შემკულ საღამოს კალთებში.

სიმღერის დროს „ცანგალა და გოგონა" გადმოხტა ერთი, მას მოჰყვა მეორე, მესამე და გაიმართა გულწრფელი მხიარული ცეკვა—ლეკური. რამდენი მადლობა, რამდენი სილამაზე და რა კეთილშობლური გრძნობა იყო მოფენილი იმ მინდვრებზე, სადაც წინად მხოლოდ სისხლის მორევით იღშობოდა ადამიანი.

წინა ბრძოლის ხაზზე სოფ. პილინკოვაში გვარდიელებმა შვიდ ვერსის მანძილზე მოიტანეს საუცხოვო პიანინო, გააწყეს ამაღლებული ესტრადა, ზევით ჭერი და სამ მხრივ კედლები „პალატკებიდან" გააკეთეს, გარშემო ხის ტოტები ჩარგეს მიწაში, რომ მზეს არ შეეწუხებინა კაპელა და გაშლილ ბაღში გაიმართა კონცერტი. მრავალი გვარდიელი წამოწვა, დაჯდა მწვანეზე და სმენად გადაიქცა.

მე ერთად-ერთი ეჭვი მიღრღნიდა სინდისს: ასეთ გულწრფელ, კეთილ-პატიოსნურ გრძნობას, ასეთ გამოწვეულ ალერსიან მოპყრობას, რომელიც გვარდიელებმა გადაგვიშალეს—ნუ თუ კაპელა არ გაამართლებს და ღირსეულად არ შეასრულებს თავის დანიშნულ მისიას, არ გაამართლებს გვარდიელების იმედს და ასე ერთი-ერთმანეთს მშობლურ გრძნობით ჩაეკვრებიან, თუ სამუდამოთ გასწყდება მათ შორის ნდობის ძაფი. ნუ თუ ყოველივე იმდენი ტანჯვა-ვაება, ის განცდა, რაც კაპელამ განიცადა გზაში (არა ერთხელ კაპელა პირის პირ შეხვდა სიკვდილს. ოთხჯერ გაფუჭდა ნავის მატორი აღელვებულ ზღვაში და ქარმა ნავი 30 ვერსზე მოიტაცა ნაპირიდან), ნუ თუ ყოველივე ეს მხოლოდ იმით იყო გამოწვეული, რომ ალერსიანი გამხნევების ჰანგით მიემართა ჩვენ კაპელას ამაყ ვაჟკაც და სამშობლოს დაუძინებელ მედგარ მეომარ—დარაჯისათვის და ეხლა, როდესაც თვალი თვალს გაუყარეს საკმარისი იყო ერთი აკორდი, რომ, სამუდამოთ გადაწყვეტილიყო კითხვა: აუდიტორია და სცენა ერთ მთლიანს შეადგენს, თუ მათ შორის უფსკრულია..

ამ გულის ტკივილით და ფანცქალით ვადევნებდი თვალს დაპირდაპირებულ მხარეებს. დაიწყო კონცერტი, დღითი-დღე იზრდებოდა მათი დაახლოვება და ბოლო აკორდმა ერთად შეადუღა დემოკრატიული მეომარი დემოკრატიულ სცენასთან.

გული-გულს ჩაეკრო მეომართა იარაღით შესხმული ფრონტი და კულტურული, ჰანგთა მისწრაფებით აღვსილი, კაპელა.

ქება და ნეტარება ქართ. სამუსიკო საზ-ბას, რომ მისცა ხალხს მუსიკალური მასალა და მაჯის ცემა.

ქება და ნეტარება, ამიერ-კავკ. კოოპერატივთა კავშირს, რომელმაც ცხოვრებაში გაატარა ასეთი დიადი კულტურული საქმე.

მგზავრი.

*) დასასრული. იხ. № 221.

წერ. რედაქციის მიმართ

ვიქტორ ნინიძის ღია წერილის გამო («ერთობა» № 175).

საჭიროთ არ ვცნობდით შევვეწუხებინა პრესა და თვით მკითხველები ისეთი საქმის შესახებ, როგორიც წარმოსდგა ვიქტორ ნინიძესა და ასკანის კოლექტივს შორის.

მაგრამ რადგანაც ვ. ნინიძე ილაშქრებს ასკანის კოლექტივის და მათი ხელმძღვანელების წინააღმდეგ, იძულებული ვხდებით პრესისავე საშვალებით ვამცნოთ სიმართლე მკითხველ საზოგადოებას. ვიქტორ ნინიძე ამბობს, რომ მის და ასკანის კოლექტივს შორის არსებობდა კონფლიქტი. ჩვენ კი ვიტყვით, რომ ვიქტორ ნინიძის მამასა და ასკანის საზოგადოებას შორის არსებობდა კონფლიქტი.

ვ. ნინიძემ ბრალი კოლექტივს დასდო და სამედიატორო სასამართლოში გაყოლა მოსთხოვა, რაზედაც კოლექტივმა უარი უთხრა შემდეგის მოსაზრებით:

„კოლექტივი საზოგადო დაწესებულებაა და ერთ პიროვნებას სამედიატორო სამართალში არ გამოყვება" მას უთხრეს, უთუოდ ახსოვს, როგორც მას ისე, გურიის კომიტეტის პრეზიდიუმს, რომ „ჩვენ გვყავს გ. ც. კომიტეტი და საოლქო კომიტეტი, რომლებსაც ყავს პარტიული სასამართლო და საგამომძიებლო კომისია და თუ რაიმე დანაშაულობა ჩაიდინა კოლექტივმა, იმან უნდა გამოიძიოს ადგილობრივათ და შემდეგ საბრალმდებლო ოქმს გადასცემს პარტიულ სასამართლოსო", რაც ჩვენ წესიერათ მივაჩნია და რაზედაც გურიის კ. პრეზიდიუმს მიუთითა კოლექტივმა მაშინ, როდესაც ვ. ნინიძემ საჩივრით მიმართა გ. კ. პრეზიდიუმს „სასამართლოში არ გამყვენო". ჩვენი არჩეული გზა წესიერი და ნამდვილი პარტიულიც იყო, მაგრამ რისთვის არ ვიცით, კომიტეტის კრებამ კოლექტივს სთხოვა გაჰყოლოდა ვ. ნინიძეს სამედიატორო სასამართლოში, რაზედაც კოლექტივს უარი არ უთქვამს და დაასახელა თავის მხრით მიხ. მუჟუნაიშვილი, ვიქტორ ნინიძემ გიორგი შილაკაძე და თავმჯდომარედ არჩეულ იქმნა პართენ თოთიბაძე, რომლებმაც უნდა გამოერკვიათ კოლექტივის და ვ. ნინიძის ურთიერთ დამოკიდებულება, კომისიის პირველი სხდომა მოხდა ს. ასკანაში.

შეუდგნენ მოლაპარაკებას დარიგებაზე, რაზედაც კოლექტივმა უპასუხა, რომ ვიქტორ ნინიძეს ეღიარებია თავისი შეცდომები. ამის მეტი კი მის წინააღმდეგ არაფერი ქონდა; მაგრამ ამაზედ, როგორც მან, ისე ერთმა სასამართლოს წევრმა უარი განაცხადეს. კოლექტივის წარმომადგენელმა მოითხოვა ყოველივე ცნობები ამ საქმის შესახებ პრესის საშვალებით ყოფილიყო გამოქვეყნებული, მაგრამ უარი მიიღო და ნიშნად პროტესტისა დასტოვა სხდომა და წავიდა. სასამართლომ განაგრძო დაკითხვა და რადგან საქმის დამთავრება არ ესწრობოდა, სხდომა გადასდო შემდეგ დროისთვის. აქ გასაჭიანურებელი, როგორც ვ. ნინიძე ამბობს, კოლექტივის მხრივ არაფერი ყოფილა, ეს იციან თვით სასამართლოს წევრებმა.

ახლა ვიკითხოთ, რა მოხდა 15 ივლისის სასამართლოს სხდომაზე ქ. ოზურგეთში, სადაც იყო მოწვეული ასკანის კოლექტივი. აქ ვიქტორი ამბობს: „ყველაფერი გამოირკვა—მოპირდაპირემ შეცდომა აღიარაო". რომ ეს ასე არ იყო, კარგათ იციან გურ. ც. კ. პრეზიდიუმმა, ოზურგეთის მაზრის ერობის ყოფილმა თავმჯდომარე ცეცხლაძემ, ამხ. ბერეჟიანმა, ს. ცხომელიძემ და სხვებმა, რომლებიც იქ დაგვხვდნენ სასამართლოსთან ერთად; ჩვენ მოხსენების გაკეთების ნება არ მოგვცეს საერთო მდგომარეობის შესახებ. ჯვითხრეს დავანებოთ თავი ორივე მხარემ და მოვსპოთ საქმეო, რაზედაც კოლექტივის წარმომადგენლები დაწყებული დილის 11 საათიდან საღამოს 4 საათამდე უარით უპასუხებდნენ, მაგრამ ხუთი საათის მოლაპარაკების შემდეგ იძულებული გახდნენ კოლექტივის წარმომადგენლები დასთანხმებოდნენ საქმის ლიკვიდაციას.

სიტყვიერი განცხადება ორივე მხრიდან ასეთი იყო: რომ ამ საქმის შესახებ პრესაში არაფერი გატარებულიყო რომ საზოგადოება გაურკვეველ და გაუგებარ მდგომარეობაში არ დარჩენილიყო. მოეხსენება პრეზიდიუმს, რომ ამის შესახებ არც ერთ მხარეს არ ჰქონდა უფლება ეს საკითხი გამოემჟღავნებიათ პრესაში. რადგან სასამართლომ შესწყვიტა საქმის გარჩევა. მაგრამ ვ. ნინიძემ დაარღვია ეს დადგენილება და ცდილობს კოლექტივს სახელი გაუტეხოს. ასკანის რაიონის წრეებში საქმის ლიკვიდაციის შესახებ მოხსენების წინააღმდეგი კოლექტივი არ იყო, მაგრამ ოცი ივლისისათვის რაიონულ კრების მოწვევა არ მომხდარა, იმისთვის რომ მოუხერხებელი იყო ამ დღისთვის კრების მოწვევა, რადგან პარტიის წევრების დიდი უმრავლესობა ყანებსა და მთებში იყვნენ გაფანტული. რაც შეეხება 27 ივლისის კრებას, ამ დღეს საღამოს 5—6 საათზე შეიკრიბა 80—90 წევრი, სხვები არ დასწრებია იმავე მიზეზით, მაგრამ ოზურგეთიდან მომხსენებელი ამ დღეს არ მოსულა. აქედან ცხადად სჩანს, რომ კოლექტივს ან სხვა ვინმეს არავითარი უკანა ზრახვანი არ აქვს და არც საჭიროებს მას, მაგრამ ნათქვამია „მელას რაც აგონდებოდა, ის ესიზმრებოდაო".

ასეთია საქმის ფორმალური მხარე. არსებითად არას ვამბობთ, მარა, თუ საჭირო იქნა, იძულებული ვიქნებით ისიც აღვნიშნოთ.

ასკანის რაიონ. კოლექტივი.

განცხადებანი

ტყიბულში

იყიდება აფთიაქი—თავის მოწყობილობით. პირობებისათვის მიმართეთ სამტრედიაში ნესტორ კიკაჩეიშვილს

(კპ.—475)

დავკარგე პიროვნების მოწმობა მოცემული თფილისის მილიციის უფროსიდგან, ამასთანავე თავისუფლების მოწმობა სამსახურიდგან მოცემული ქუთაისის სამხედრო მაზრის უფროსიდგან ნამსახურების სპისოკი № 1381 იაკობ კარპეზის ძე ღლონტის, დღიდან გამოცხადებისა ითვლება გაუქმებულად.

(2574—1—1)

მედიცინის დოქტორი
ა. ა. მონსი.
ნერვიული, შინაგანი და საბავშვო ავათმყოფობანი ელექტრო-სხივებით მკურნალი კაბინეტი, ჰიპნოზი შთაგონება. ავათმყოფების მიღება დილის 10 ნახ.—1 საათამდე, საღამოს 6—7 საათ. კვირაობით და ხუთშაბათობით საღამოობით ავათმყოფები არ მიიღებიან. მიხეილის ქ. (პლეხანოვისპრ.) № 111 ტელ. 13—42.

კბილის ექიმი
ი. მ. ბიბაური-ისაკიასი
იღებს კბილისა და პირის ავადმყოფებს ყოველ დღე 9—2 საათამდე და საღამოს 4—7 საათამდე. გრიბოედოვის ქუჩა № 15 ბინ. 3. კონსერვატორიის მახლობლად.

დოქტორი მ. გოლდშტეინი.
თვალის ავათმყოფობანი. ამორჩევა სათვალეებისა. მიღება 8—12 საათამდე და საღ. 4—7-დე ნიკოლოზის ქ. № 32.

დოქტორი ი. ე. ბამბურიძე.
სისხლის გამოკვლევა სიფილისიანზე (Wasserman-ის რეაქცია) ბაქტერიოლოგიური გამოკვლევა დიფტირიზე, ტიფზე, გონოკოკზე და სხვ. პირადათ ნახვა დილის 8 ნახ.—10 ნახ. საათ. საღ. 5—7 საათ. დიფტერიტზე მიიღება დილის 8 საღ. 8 საათ. გრიბოედოვის ქ. № 12 ტელეფონი 16—82.

ექიმი ს. ლ. [illegible]
იღებს ავადმყოფთ შინაგან, [illegible] სამებიო სნეულ. მიღება დღე 11—[illegible] საათამდე, ნიკოლოზის ქუჩა № 7 [illegible] ცოვის ძეგლის პირდაპირ, სიმხო[illegible] [illegible]

ექიმი მ. [illegible] [illegible]
მიკროსკოპიული ლაბორატორი[illegible]
იღებს გამოსაკვლევად სისხლს: Wa[illegible]mann-ის; Weinberg-ის, Widal-ის [illegible] ქციები, სრული კლინიკური და ბა[illegible]რიოლოგიური გამოკვლევა, მალა[illegible] Opermeyer-ის სპიროჰეტები და [illegible] შარდს, განავალს, ნახველს, რძეს, [illegible] რწოს, ჩირქს, ხერხემლის ტვინის [illegible] ხეს, კუჭის სითხეს და სხვა. ამზა[illegible] აუტოგენიურ ვაქცინას. 26 მაისის ([illegible] ლას) ქუჩა, გაბაანთ შესახვევი № 3. სალა მიიღება დილის 9—1 საათ[illegible] და საღამოს 5—7 საათამდე.

ექიმი ბესარიონ ბაკური
მიიღებს განსაკუთრებით ყელის, ყ[illegible] და ცხვირის ავადმყოფებს ყოველ [illegible] 11—12 საათ. დილით, 5—7 საათ. [illegible] მიხეილის პრ. 117, ტელ. 13—2[illegible]

ექიმი ა. მ. [illegible]
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულ. ა[illegible] მყოფთ საღ. 5—7 საათ. გარდა [illegible] სა. მიხეილის პრ. № 55. ფოსტ[illegible] დაპირ. ტელ. 10-46.

ექიმი ს. მ. [illegible]
დაბრუნდა და განაახლა ქირურგი[illegible] ავადმყოფების მიღება ახალ ბინაზე [illegible] ხეილის საავადმყოფოს გვერდით. [illegible] მყოფებს მიიღებს საღამოთი 5—6 [illegible] კვირა და უქმე დღეების გარდა. [illegible] ფონი № 5—77.

ექიმი დ. ა. ხარალიძე.
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულ[illegible] ავადმყოფთ საღამოს 6—7 საათა[illegible] ჩერქეზიშვილის ქუჩა № 87. [illegible] აუდიტორიის ახლო.

ექიმი დ. მ. ჯავახიშვილი.
იღებს ბავშვთა და შინაგან სნეულ[illegible] ავათმყოფებს დილით 8—9 ს-დის [illegible] საღამოთი 4—7 ს-დის. ბინა: მიხე[illegible] პროსპ. № 64. ტელეფონი 14—[illegible]

ექიმი მ. ა. [illegible]
სპეციალისტურად სიფილისი და მისი [illegible] დებები (შეშხაპუნება „606" და „91[illegible]") ვენერიული (ტრიპერი) და საშარდე [illegible] განოების სნეულებანი. ავადმყოფ[illegible] მიღება ყოველ დღე დილის 8—11 [illegible] საღამოს 5—8 საათამდე. კვირა[illegible] მხოლოდ დილით. მისამართი: [illegible] ქუჩა № 33.

ექიმი ქალი ს. მ. [illegible]
მედიცინის დოქტორი ჟენევის უნი[illegible] სიტეტისა და ედინბურგის მედიკურ[illegible] რურგიულ კოლლეჯისა. იღებს ყო[illegible] დღე შინაგან ქალის და ვენერიულ ა[illegible] მყოფთ და იძლევა საბებიო დარიგ[illegible] სიფილისის წამლობა (606—914) დი[illegible] 10—12 ს. და საღამოს 5-6 ს. პლ[illegible] ნოვის პრ. № 119, ტელეფონი № 9—[illegible]

ექიმი იოხებ რაჟდენის ძე ცინცა[illegible]
იღებს ვენერიულ სნეულ. ავადმყ[illegible] საღამოს 5—7 საათ. ყოველდღე. [illegible] ხანოვის პრ. № 121, ბინა 4, ტე[illegible] ფონი 11—06.

ექიმი მ. შ. [illegible]
[illegible] და სალოსტაქრო ავადმყოფ[illegible] მიღება ყოველ დღე საღ. 5—7 [illegible] [illegible] ქ. № 41, ტელ. 12—75.

მედიცინის დოქტორი ბერლინის [illegible] ვერსიტეტისა მ. ა. [illegible]
შინაგანი ავადმყოფობა, [illegible] გულისა. იღებს ახალ რენტგენის—[illegible] ქტრო-წამლობის კაბინეტში; ხასი[illegible] და წამლობა X-ს სხივებით, დიდი [illegible] ნოიდი და არსენვალი, ტოკით [illegible] ზის, გულის და სხვა შინაგანი ავად[illegible] ფობისათვის, ღარიბებს ფასისით [illegible] დღე დილის 8—12 საათამდე და [illegible] მოს 6—9 ს. ბებუთოვის ქ. № 23, [illegible] ლეფონი 7—92.

ექიმი ა. დ. [illegible]
სიფილისი და ვენერიული სნ[illegible] ლებანი. შეშხაპუნება „606" და „91[illegible]" მიღება დილით 9—11, საღამოთი [illegible] ს. მიხეილის პროს. სასტუმრო „ნო[illegible]" პირდაპირ № 116. ტელ. 14—28.

ექიმი დ. ს. [illegible]
[illegible] შინაგან, ყურის, ყელის [illegible] ცხვირის სნეულობით ავათმყოფებს [illegible] დის 12—1 ნახ. საათ. საღამოს [illegible] საათ. მისამართი: [illegible] ქუჩა [illegible] ალექსანდრეს ბაღის პირდაპირ, [illegible] ლეფონი 16—65.

საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების წევრთა

წლიური კრება

კვირას, ოქტომბრის 5-ს, დილის 10 საა[illegible] სახელმწიფო უნივერსიტეტის შენობაში.

საგანი კრებისა: 1) ე. თაყაიშვილის მოხსენება*)—„ყარსის ოლქის ზოგ[illegible] ერთი ქართული ძველი ნაშთები" (1907 წლის საარქეოლოგიო მოგზაურ[illegible]ბიდან); 2) საზოგადოების, 1918 წლის მოქმედების და შემოსავალ-გასავლის ა[illegible]გარიშები; 3) საზოგადოების ხარჯთაღრიცხვა 1919 წლისათვის; 4) ეკატერი[illegible] ივანეს ასული სარაჯიშვილის ნებისადმსრულებელთა მოთხოვნა, რომ ეკ. ივ. [illegible]რაჯიშვილის მიერ საზოგადოებისათვის ნაანდერძევ ფულით უნდა აშენდეს [illegible]ზოგადოების მუზეუმი და ეწოდოს დავით და ეკატერინე სარაჯიშვილების [illegible]ლობის მუზეუმი. 5) საზოგადოების ახალ წევრთა არჩევნები; 6) საზოგად[illegible]ების საბჭოს შემადგენლობის ახალი არჩევნები: საზოგადოების თავმჯდომარი[illegible] მისი ამხანაგისა, მუზეუმის მცველისა, მდივნისა, ხაზინადრისა, საბჭოს ოთ[illegible] წევრისა და მათი 3 კანდიდატისა; 7) სარევიზიო კომ. წევრთა ახალი არჩევნ[illegible]

*) მოხსენების საილუსტრაციოდ იქნება ნაჩვენები ხსენებულ ნაშთების [illegible] გმები და სურათები.

(2594—1 №1[illegible])

სახელმწიფო თეატრი

(ოპერა ევლახიშვილის ხელმძღვანელობით)

სახელმწიფო თეატრი ამით აცხადებს ყველა იმ პირთა საყურადღებოთ, ვინც [illegible] ეწერა 1 აბონემენტზე, რომ მათ შეუძლიათ მიიღონ სააბონემენტო ბილეთი [illegible]ატრის კასაში 2 ოქტომბერს დილის 10—2 საათ. და 6—8 საათ. პირველი აბ[illegible]ნენტი 4 ოქტომბერს „აბესალომ და ეთერი". (ნ.—1—1)